

Załącznik do:
Uchwały Nr
Rady Gminy Dobrcz
z dnia

**STRATEGIA INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DOBRCZ
na lata 2005-2010**

LISTOPAD 2005

SPIS TREŚCI

1. CZĘŚĆ WSTĘPNA.....	3
1.1. TŁO I PRZYCZYNY.....	4
1.2. WARTOŚCI I DEFINICJE	5
1.3. STRUKTURA DOKUMENTU.....	9
1.4. PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH.....	10
2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA.....	21
2.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	22
2.2. DEMOGRAFIA.....	24
2.3. PROBLEMY SPOŁECZNE W PERSPEKTYWIE GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ	27
2.4. KWESTIA DZIECKA W GMINIE.....	35
2.5. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH.....	38
2.6. ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.....	46
2.7. KWESTIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.....	48
2.8. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY.....	50
2.9. ANALIZA SWOT.....	54
2.10. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	59
2.11. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ.....	61
3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	63
3.1. MISJA.....	64
3.2. CELE STRATEGICZNE	66
3.3. MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII.....	76

1. CZĘŚĆ WSTĘPNA

Część wstępna zawiera elementarne informacje dotyczące zasad konstruowania dokumentu. Przedstawione w niej zostały aspekty prawne, będące podstawą działania samorządu lokalnego, zasady i wartości, na których opiera się lokalna polityka społeczna oraz najważniejsze informacje dotyczące metodyki pracy nad strategią. Jest tutaj także pokazany związek analizy z innymi dokumentami strategicznymi funkcjonującymi na różnych poziomach administrowania i zarządzania.

1.1.TŁO I PRZYCZYNY

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Obowiązek opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17.1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198).

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

Europejska polityka społeczna została określona w głównej mierze podczas Szczytu Lizbońskiego w 2000 roku, na którym kraje członkowskie Unii Europejskiej uznały, że zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego będzie centralnym elementem w procesie modernizacji europejskiego modelu społecznego.

W roku 2001 uzgodniony został przez Radę, Parlament i Komisję Europejską „Wspólnotowy program na rzecz walki z wykluczeniem społecznym na lata 2002-2006”. Jego celem jest wsparcie współpracy pomiędzy krajami Unii Europejskiej i zwiększenie skuteczności przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Polska zgłosiła gotowość przystąpienia do programu, w efekcie czego podjęła prace nad przygotowaniem Memorandum w sprawie Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum – JIM), Narodowej Strategii Integracji Społecznej oraz Krajowego Planu Działania na rzecz Integracji Społecznej. Powołany przez Prezesa Rady Ministrów w roku 2003 Zespół Zadaniowy do spraw Reintegracji Społecznej opracował dokument pt.: „Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski”. Autorzy tego dokumentu podjęli próbę dokonania całościowej analizy sytuacji społecznej w Polsce, wskazania priorytetowych problemów oraz dobrych praktyk na rzecz inkluzji osób i grup.

Opracowując lokalną strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu. Uznaje się także za niezbędną partnerską współpracę z osobami podlegającymi wykluczeniu społecznemu.

Wspomniane dokumenty to przede wszystkim:

- Narodowy Plan Rozwoju na lata 2004-2006 oraz założenia do Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013,
- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego,
- Sektorowy Program Operacyjny Rozwoju Zasobów Ludzkich.

1.2. WARTOŚCI I DEFINICJE

Wartość to termin używany do określenia tego, co godne uznania i pożądanego, cenne i dobre. Człowiek budujący swój system wartości pewne z nich eliminuje (odrzuca jako złe, czyli traktuje je jako „antywartości”), inne pozostawia i hierarchizuje według przypisywanej im ważności. Wartość jest cechą względną, a to oznacza, że nie zawsze, nie w każdym miejscu, nie przez wszystkich i nie w każdych okolicznościach przypisywana jest przedmiotom podlegającym ocenie.

Według Stefana Nowaka, przedmiotami wartościowania w polityce społecznej są najczęściej stosunki społeczne, stan zaspokojenia potrzeb, instytucje społeczne, stosunki między człowiekiem a przyrodą.

Polityka społeczna oparta na określonych zasadach, normach i wartościach może być postrzegana jako przewodnik działania państwa i władz samorządowych różnych szczebli w celu:

- kształtowania warunków życia ludności oraz stosunków międzyludzkich, a także ogólnych warunków rozwoju;
- harmonizowania i godzenia rozbieżnych interesów różnych grup społecznych oraz tworzenia warunków dla pokoju społecznego między kapitałem a pracą.

Z wartości wynikają zarówno cele polityki społecznej, jak i zasady. Źródła, z których czerpie wartości polityka społeczna, są bardzo różnorodne. Są to m.in. ideologie, doktryny społeczne i gospodarcze, społeczne oczekiwania wyrażane za pośrednictwem różnych kanałów społecznej komunikacji, normy zwyczajowe, poglądy osób znaczących w społeczeństwie. W polityce społecznej, odwołującej się do wartości cenionych przez społeczeństwo, ważny jest wprowadzony przez Stanisława Ossowskiego podział na wartości odczuwane i uznawane. Wartości odczuwane wiążą się głównie ze sferą emocjonalną, zaś uznawane opierają się na przekonaniach, że pewne cechy powinny być odczuwane jako wartość.

Niektóre zasady polityki społecznej są tożsame z wartościami. Zasady to ogólne doktryny i normy działania, którymi powinny kierować się podmioty polityki społecznej w realizacji podstawowego celu, jakim jest zaspokajanie potrzeb. Zasady, które są najczęściej artykułowane bądź realizowane w polityce społecznej, a które stają się dla twórców strategii podstawowymi fundamentami budowania społeczności lokalnej, wolnej od zagrożeń i problemów społecznych, to:

1. **Zasada samopomocy** – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
2. **Zasada przezorności** – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.

3. **Zasada solidarności społecznej** – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.
4. **Zasada pomocniczości** – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.
5. **Zasada partycypacji** – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.
6. **Zasada samorządności** – stanowi realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, a wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.
7. **Zasada dobra wspólnego** – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.
8. **Zasada wielosektorowości** – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Polityka społeczna, jako przewodnik czy też wskazówka działania oparta na zadeklarowanych wartościach i zasadach, określa i wyjaśnia misję, obejmuje możliwości i cele przedsięwzięć organizacyjnych, wymusza odpowiednie zachowania, nakreślając przydział odpowiedzialności i towarzyszącą temu delegację kompetencji na wszystkie poziomy organizacyjne.

Z wymienionych powyżej zasad wynikają podstawowe cele, które powinny kształtować politykę społeczną w danym środowisku lokalnym. Są to przede wszystkim:

- dążenie do poprawy położenia materialnego i wyrównywanie szans życiowych grup społeczeństwa ekonomicznie i socjalnie najslabszych;

- prowadzenie bieżących działań osłonowych;
- dostrzeganie zagrożeń społecznych z wyprzedzeniem;
- dorównywanie do standardów unijnych i międzynarodowych.

Polityka społeczna Unii Europejskiej opiera swoje założenia na działaniach związanych z polepszeniem warunków życia, pracy i kształcenia, zapewnieniem powszechności prawa do zatrudnienia i wykształcenia, a wreszcie stworzeniem systemu zabezpieczenia społecznego. Z uwagi na przystąpienie naszego kraju do tej struktury społeczno-gospodarczej jest rzeczą oczywistą i zrozumiałą, że właśnie te wartości i zasady stanowią fundament budowy dokumentu wskazującego lokalne problemy społeczne i metody ich rozwiązywania.

W polityce społecznej terminem „problemy społeczne” oznacza się wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niedogodności występujące w życiu zbiorowym. Natomiast określeniem „kwestia społeczna” wyróżnia się wśród nich te, które:

- odznaczają się szczególną dolegliwością dla potencjału osobowego społeczeństwa;
- są następstwem niedostosowania sposobu, w jaki funkcjonuje społeczeństwo, do podstawowych potrzeb indywidualnych i zbiorowych;
- nie są możliwe do rozwiązania siłami pojedynczych grup ludzkich.

W węższym znaczeniu termin „kwestia społeczna” oznacza konkretny problem o szczególnie wysokim stopniu dotkliwości dla życia i współdziałania członków społeczności. W szerszym znaczeniu termin ten oznacza natomiast sprzeczność pomiędzy zasadami obowiązującymi w danym społeczeństwie, formacji ustrojowej czy nawet cywilizacji, a dążeniami jednostek i zbiorowości do godnego życia. Jan Danecki w publikacji „Kwestie społeczne – istota, źródła, zarys diagnozy” przyjmuje, iż źródła kwestii społecznych tkwią wewnątrz społeczeństwa, w mechanizmach życia zbiorowego i mogą być – jak każdy problem społeczny – ograniczane i rozwiązywane we wszystkich skalach współżycia: od rodziny poprzez środowiska lokalne i zawodowe po skalę ogólnopolską czy międzynarodową.

Mechanizmów powstawania problemów społecznych i kwestii społecznych upatrywać należy w funkcjonowaniu społeczeństwa. Są nimi przede wszystkim:

- dezorganizacja społeczeństwa
- gwałtowna zmiana społeczna
- opóźnienia kulturowe

- przemiany gospodarze wyprzedzające przemiany w sposobie myślenia i działania
- złe funkcjonowanie instytucji politycznych czy administracyjnych
- niekompetencja polityków czy urzędników państwowych
- dysfunkcjonalność instytucji społecznych
- dominacja grup społecznych, eksploatacja, wyzysk
- nierówności społeczne, niesprawiedliwość społeczna
- złe funkcjonowanie instytucji edukacyjnych
- nieprzystosowanie do pełnienia określonych ról społecznych.

Funkcjonujące w środowisku lokalnym kwestie i problemy społeczne prowadzą do wykluczenia społecznego, czyli sytuacji uniemożliwiającej lub znacznie utrudniającej jednostce lub grupie zgodne z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób. Środkiem umożliwiającym przeciwdziałanie tej sytuacji jest integracja społeczna oparta na zasadach dialogu, wzajemności i równorzędności.

Podejmowane w tym celu działania wspólnotowe służą budowie społeczeństwa opartego na demokratycznym współuczestnictwie, rządach prawa i poszanowaniu różnorodności kulturowej. W społeczeństwie tym obowiązują i są realizowane podstawowe prawa człowieka i obywatela oraz skutecznie wspomagają się jednostki i grupy w realizacji ich celów życiowych.

Przygotowując dokument programowy, wskazujący kierunki działań samorządu w kształtowaniu i realizacji lokalnej polityki społecznej, nie można nie wspomnieć o wartości podstawowej, która posłużyła autorom za fundament przy jego opracowywaniu. Wartością tą jest zasada wspierania rodziny jako najważniejszej komórki społecznej. Jest ona głównym przesłaniem niniejszego dokumentu, gdyż od wspierania siły rodziny należy rozpoczynać każdy rodzaj oferowanej pomocy.

1.3. STRUKTURA DOKUMENTU

Strategie rozwiązywania problemów społecznych to względnie trwałe wzory interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk), występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie.

Mówiąc o gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należy mieć na myśli w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji pomocy społecznej (i pokrewnych), prowadzone na terenie gminy, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

W oparciu o uzyskane od władz lokalnych informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych. Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła zaangażować środowisko lokalne w budowę strategii na najważniejszych etapach, od diagnozy do wdrożenia i realizacji.

Przedłożony materiał został opracowany w miejscowym Ośrodku Pomocy Społecznej przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Pomoc zewnętrzna polegała głównie na doradztwie i systematyzacji układu głównych elementów wypracowanego dokumentu.

1.4. PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Konstruując strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych gminy, należy pamiętać, że nie jest to jedyny dokument w obszarze polityki społecznej, którego skutki będą dotyczyły jej mieszkańców. Krytyczna analiza dokumentów programowych powstających na poziomie kraju, województwa czy powiatu pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym w taki sposób, by nie powielać pewnych działań, ale wpisywać się własnymi propozycjami programowymi w już funkcjonującą rzeczywistość formalnoprawną.

1.4.1. NARODOWY PLAN ROZWOJU NA LATA 2007-2013

Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013 jest kompleksowym programem rozwoju społeczno-gospodarczego Polski. Przygotowanie i realizacja NPR ma spowodować skuteczne włączenie Polski w kształtowanie Unii Europejskiej, której jednym z konstytucyjnych fundamentów jest zasada spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Obecność Polski w Unii Europejskiej stwarza naszemu krajowi ogromną szansę na zmniejszenie dystansu do najwyżej rozwiniętych społeczeństw.

Narodowy Plan Rozwoju Na lata 2007-2013 spaja wszystkie przedsięwzięcia o charakterze rozwojowym. Jest on koncepcją modernizacji polskiej gospodarki oraz propozycją takich zmian instytucjonalnych, które umożliwią tę modernizację. Wstępny projekt Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013 został przyjęty przez Radę Ministrów 11 stycznia 2005 r.

Misją NPR jest podjęcie i uruchomienie przedsięwzięć, które zapewnią wysoki wzrost gospodarczy, spowodują umocnienie konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw oraz przyczynią się do wzrostu zatrudnienia przy zapewnieniu wyższego poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

W Narodowym Planie Rozwoju zawarto główne zasady sprzyjające realizacji podstawowych wartości. Są nimi:

- pomocniczość państwa, czyli umacnianie samorządności terytorialnej i budowa społeczeństwa obywatelskiego z zachowaniem autonomii i partnerstwa w relacjach między administracją państwową oraz strukturami samorządowymi i pozarządowymi
- uznanie wykształcenia, wiedzy, informacji i kultury za fundament społeczno-gospodarczego rozwoju
- polityka prorodzinna, która przyczynia się do wyższego poziomu dzietności, gwarantuje prawidłowy rozwój dzieci i promuje partnerski model rodziny;
- ochrona rynku i konkurencji
- zapewnienie równego dostępu do sądów i ochrony konstytucyjnych praw;
- dialog obywatelski i partnerstwo społeczne
- kształtowanie partnerskich relacji Polski z państwami demokratycznymi oraz jej uczestnictwo w globalnej polityce i gospodarce.

Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013 formułuje trzy cele strategiczne:

1. Utrzymanie kraju na ścieżce wysokiego tempa wzrostu gospodarczego.

Polska gospodarka charakteryzuje się znaczącym potencjałem rozwojowym, ale też szeregiem strukturalnych zapóźnień i deficytów. Zagroženiem jest na przykład wysoki i szybko rosnący poziom zadłużenia państwa. Rozwiązywanie zasadniczych problemów gospodarczych i społecznych będzie możliwe jedynie pod warunkiem utrzymania wysokiego poziomu wzrostu gospodarczego.

2. Wzmocnienie konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw oraz wzrost zatrudnienia.

W 2004 r. polska gospodarka wyszła z okresu stagnacji i spowolnionego tempa wzrostu gospodarczego. Można przewidywać, że tempo wzrostu gospodarczego zbliży się do poziomu 6 procent. Właśnie teraz niezbędne staje się podejmowanie procedur i uruchamianie przedsięwzięć, które umocnią mikroekonomiczne fundamenty gospodarki oraz utrwalą tendencję wzrostową.

3. Podniesienie poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Transformacja ustrojowa w latach 1989-2004 wiązała się z występowaniem negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych. Wysokie bezrobocie, pogłębiające i poszerzające się ubóstwo, wykluczenie społeczne, dezintegracja społeczna, marginalizacja wielu wspólnot lokalnych i peryferyzacja niektórych regionów stanowią zagrożenie i przeszkodę w rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz stają się źródłem konfliktów społecznych. Jednocześnie zjawiska te ograniczają potencjał rozwojowy gospodarki i możliwości awansu cywilizacyjnego. Stąd rozwój społeczno-gospodarczy musi respektować m.in. zasadę zrównoważonego rozwoju. Miarami realizacji tego celu będą: zróżnicowanie poziomu dochodów i rozwoju regionalnego oraz dostępność komunikacyjna do regionów peryferyjnych.

Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013 jest kontynuacją obowiązującego obecnie planu na lata 2004-2006.

1.4.2. NARODOWA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Cele polityki integracji społecznej w Polsce wynikają przede wszystkim z priorytetów określonych w przyjętej w czerwcu 2004 r. Narodowej Strategii Integracji Społecznej. Wynikają również z założeń w zakresie zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego przyjętych w grudniu 2000 r. przez Radę Europejską w Nicei. Polska w pełni zaakceptowała ich zasadność, co zostało oficjalnie potwierdzone poprzez przyjęcie w grudniu 2003 r. Wspólnego Memorandum Polski i Unii Europejskiej o Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum).

Zarówno Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej, jak i Wspólne Memorandum są elementami realizacji Strategii Lizbońskiej, która została przyjęta przez piętnaście krajów członkowskich w marcu 2000 roku.

Polskie priorytety wpisują się także w podstawowe założenia Zrewidowanej Strategii Spójności Społecznej Rady Europy, której inauguracja odbyła się w lipcu 2004 r. w Warszawie. Jednym z tych założeń jest budowanie integracji i spójności społecznej w oparciu o prawa człowieka, a zwłaszcza te prawa, które zostały zawarte w Zrewidowanej Europejskiej Karcie Społecznej.

Priorytety Narodowej Strategii Integracji Społecznej stworzone zostały z perspektywą ich realizacji do 2010 roku. Krajowy Plan Działania uwzględnia te priorytety, których realizacja jest szczególnie pilna. Wynikają one także z przedstawionej analizy sytuacji ekonomiczno-społecznej ilustrującej podstawowe przyczyny ubóstwa i zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Priorytety zawarte w NSIS w zakresie realizacji **prawa do edukacji** są następujące:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim
- upowszechnienie kształcenia na poziomie wyższym i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego.

W zakresie realizacji **prawa do zabezpieczenia socjalnego**:

- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego, którego poziom jest obecnie nieakceptowany i wymaga podjęcia zdecydowanych działań;
- ograniczenie tendencji wzrostowych rozwarstwiania dochodowego, tak aby różnice te nie odbiegały od przeciętnego poziomu w krajach UE.

Bezrobocie jest jedną z form wykluczenia społecznego silnie powiązaną z innymi jego przejawami, np. ubóstwem, w warunkach niskiej skuteczności systemu zabezpieczenia socjalnego dla osób bezrobotnych i ich rodzin. Dlatego też w Narodowej Strategii Integracji Społecznej cztery z dwudziestu priorytetów odnoszą się do sfery działań dotyczących realizacji **prawa do pracy**:

- ograniczenie bezrobocia długookresowego
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych
- zwiększanie liczby uczestników aktywnej polityki rynku pracy.

W zakresie realizacji **prawa do ochrony zdrowia**:

- wydłużenie przeciętnego trwania życia w sprawności

- upowszechnienie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
- zwiększenie zakresu objęcia kobiet i dzieci programami zdrowia publicznego.

W zakresie realizacji **innych praw społecznych**:

- zwiększenie dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością
- zapewnienie lepszego dostępu do pracowników socjalnych
- rozwinięcie pomocy środowiskowej i zwiększenie liczby osób objętych jej usługami
- zwiększenie zaangażowania obywateli w działalność społeczną
- realizacja Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorządy terytorialne
- zwiększenie dostępu do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

1.4.3. KRAJOWY PLAN DZIAŁANIA NA RZECZ INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej to program poprawy dostępu do praw społecznych i zwiększania poziomu ich realizacji. Jest to również zasadniczy instrument osiągania integracji społecznej w europejskim modelu społecznym. Realizacja praw społecznych wymaga oczywiście poniesienia określonych kosztów, tak samo jak realizacja wszystkich innych kategorii praw człowieka zawartych w prawie międzynarodowym i krajowym. Należy więc zapewnić w sposób trwały zasoby finansowe, kadrowe, lokalowe, rzeczowe i inne instytucjom odpowiedzialnym za realizację tych praw.

Prawa społeczne powinny mieć obecnie priorytet w wydatkach publicznych. Ich realizacja znacznie się pogorszyła w ostatnich latach, a więc zmniejsza się poziom integracji społecznej i zwiększa się skala i zasięg procesów wykluczenia społecznego. W Krajowym Planie Działań na rzecz Integracji Społecznej za najważniejsze uznano:

- działania edukacyjne, socjalne i zdrowotne zapobiegające wykluczeniu oraz wspierające grupy zagrożone,
- budowę systemu bezpieczeństwa socjalnego i przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu,

- realizację prawa do pracy dla każdego, w tym szczególnie dla grup defaworyzowanych na rynku pracy poprzez odpowiednią politykę makroekonomiczną i politykę zatrudnienia,
- rozwój systemu instytucjonalnego z jasnym podziałem odpowiedzialności instytucji rządowych i samorządowych, otwierającego przestrzeń dla aktywności obywatelskiej i upodmiotowienia osób korzystających z usług społecznych, świadczonych zarówno przez państwo, jak i przez organizacje pozarządowe.

Na poziomie operacyjnym ważne jest, że polska polityka integracji społecznej musi być realizowana **we współpracy z szeroko rozumianymi partnerami społecznymi**. Szczególnie chodzi tu o związki zawodowe i związki pracodawców, organizacje pozarządowe, samorządy lokalne oraz odpowiednie charytatywne instytucje kościołów i związków wyznaniowych. Niezależnie od osiągniętego poziomu zamożności oraz stanu koniunktury gospodarczej państwo nie jest w stanie zrealizować celów tej polityki bez partnerstwa z innymi instytucjami. W tym kontekście ustalono następujące priorytety na najbliższe dwa lata:

- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną, głównie poprzez zwiększenie ich uczestnictwa w działalności organizacji pozarządowych i innych formach pracy społecznej oraz samopomocy
- wzrost liczby samorządów, które z pełną wrażliwością i zaangażowaniem podejmą się tworzenia lokalnych strategii przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, a następnie zrealizują ich założenia.

1.4.4. WOJEWÓDZKI PROGRAM STRATEGICZNY DLA POLITYKI SPOŁECZNEJ

Ważnym dokumentem, który należy wziąć pod uwagę, konstruując strategiczne cele i kierunki rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy, jest Wojewódzki Program Strategiczny dla Pomocy Społecznej przygotowany i realizowany przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu. Program wojewódzki „Stymulowanie rozwoju pomocy społecznej w województwie kujawsko-pomorskim – perspektywa środowiskowa i instytucjonalna” powstał w roku 2002 i jest przeznaczony do realizacji na lata 2002-2010.

Celem strategii jest przedstawienie bilansu korzystnych i niekorzystnych cech społecznych regionu, na podstawie których zidentyfikowano bariery i przeszkody oraz opracowano dokument, dzięki któremu możliwe będzie sprawne i racjonalne organizowanie działań zmierzających do rozwiązywania problemów społecznych w województwie kujawsko-pomorskim. Rozwiązywanie tych problemów będzie możliwe między innymi poprzez wprowadzenie programów służących realizacji zadań pomocowych. Natomiast za podstawę strategii uznano maksymalne wykorzystanie istniejących w regionie zasobów, potencjału i korzyści płynących z jego położenia oraz rozpoznane możliwości i zagrożenia.

Dzięki zgromadzonym danym o najważniejszych problemach społecznych zdiagnozowano sytuację społeczną województwa kujawsko-pomorskiego i stwierdzono, że mocnymi stronami województwa są między innymi:

- prawidłowo zorganizowana i wystarczająca infrastruktura pomocy środowiskowej oraz instytucjonalnej;
- aktywnie działające w obszarze pomocy społecznej organizacje pozarządowe;
- odgrywanie istotnej roli w ogólnokrajowej produkcji surowców, takich jak: sól, wyroby chemiczne, produkcja elektromaszyn;
- wielość ośrodków naukowych;
- utrzymująca się na stałym poziomie liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej;
- zmniejszenie liczby osób starszych, chorych psychicznie i niepełnosprawnych intelektualnie zainteresowanych instytucjonalnymi formami pomocy;
- niższy od średniej krajowej procent osób niepełnosprawnych;
- tendencja spadkowa udzielania pomocy społecznej z powodu uzależnienia od alkoholu i narkotyków;

Do słabych stron województwa zaliczono natomiast:

- spadek liczby urodzeń;
- malejącą liczbę zawieranych małżeństw oraz wzrost liczby rozwodów;
- następująca progresja demograficzna – wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym;
- wzrost liczby rodzin, których jedynym utrzymaniem są świadczenia pobierane z pomocy społecznej;
- wysoka stopa bezrobocia (czwarte miejsce w kraju);

- pogłębiające się ubożenie społeczeństwa;
- niepokojący, systematyczny wzrost zgonów w następstwie nowotworów (wskaźnik wyższy o 5 procent od średniej krajowej);
- brak specjalistycznej kadry zajmującej się pracą z rodziną;
- podział województwa ze względu na atrakcyjność inwestycyjną na dwie strefy: słabo rozwiniętą część południowo-wschodnią oraz atrakcyjną ścianę północno-zachodnią;
- spadek liczby placówek kulturalnych organizujących czas wolny dzieciom i młodzieży.

Na podstawie diagnozy wyznaczono misję strategii: „Zintegrowanie działań pomocy społecznej na rzecz mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego uwzględniające potencjał wszystkich lokalnych partnerów”. Tak sformułowana misja wyznacza prezentowane poniżej cele operacyjne oraz podejmowane działania.

1. Identyfikacja i badanie natężenia problemów społecznych w sferze pomocy społecznej:

- analiza systemu pomocy społecznej w zakresie organizacji i funkcjonowania,
- wytyczanie kierunków i obszarów doskonalenia systemu pomocy społecznej.

2. Profilaktyka i podejmowanie działań na rzecz wychodzenia z kręgu pomocy społecznej:

- działania informacyjne i profilaktyczne,
- wspieranie procesów wychodzenia z kręgu pomocy społecznej.

3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury pomocy społecznej:

- rozszerzanie środowiskowych form pomocy społecznej,
- przedsięwzięcia inwestycyjne i modernizacyjne w pomocy społecznej.

4. Usprawnienie systemu komunikacji i współpracy pomiędzy realizatorami pomocy społecznej:

- rozwijanie stałej wymiany doświadczeń,
- włączanie się w proces budowy regionalnej sieci informacji.

5. Edukacja i rozwój kadr pomocy społecznej:

- zmodyfikowanie systemu kształcenia kadr dla pomocy społecznej,
- rozwój systemu doskonalenia zawodowego kadry pomocy społecznej.

Powyższe cele i działania wyznaczają zadania szczegółowe, których realizatorami są samorządy województwa, powiatu, gminy, partnerzy społeczni oraz szkoły wyższe. W ramach zadań samorządy gmin zostały szczególnie zobligowane do:

- stworzenia systemu zbierania danych na temat funkcjonowania instytucji pomocy społecznej;
- udziału w procesie identyfikacji i analizy potrzeb oraz zasobów w zakresie pomocy społecznej;
- systematycznej oceny i analizy procesu wychodzenia osób i rodzin z kręgu pomocy społecznej;
- współpracy z samorządem wojewódzkim i powiatowym w wypracowywaniu kierunku zmian i wdrażaniu przyjętych rozwiązań;
- opracowywania programów informacyjno-integracyjnych i resocjalizacyjnych dla różnych grup społecznych oraz wdrażania skutecznych programów przeciwdziałania patologiom społecznym i wychodzenia z sytuacji kryzysowych;
- upowszechniania wiedzy wśród liderów lokalnych o problemach społecznych;
- inicjowania i wspierania procesu kreowania lokalnych animatorów zmian społecznych;
- aktywizowania potencjału ludzi starszych i niepełnosprawnych;
- wdrażania form wspierających aktywność społeczną kobiet;
- stymulowania aktywności własnej osób wychodzących z kręgu problemów społecznych oraz tworzenia lokalnych koalicji na rzecz tych osób;
- promowania i wdrażania alternatywnych form pracy z klientem;
- rozwijania lokalnych form wsparcia i pomocy środowiskowej;
- inspiracji do tworzenia rodzin zastępczych;
- poszerzania bazy rehabilitacyjnej;
- osiągania standardów usług w domach pomocy społecznej;
- tworzenia lokalnej infrastruktury dla: matek z dziećmi i kobiet w ciąży, ludzi starych, osób bezdomnych oraz tworzenia gminnych mieszkań chronionych;
- doskonalenia współpracy z lokalnymi mediami;
- wykorzystywania w kontaktach z partnerami społecznymi elektronicznego systemu wymiany informacji.

Przyjęte cele strategiczne są najistotniejsze w aspekcie perspektywicznego kreowania wojewódzkiej polityki społecznej (rozumianej jako działania zmierzające do po-

prawy warunków życia ludności), w tym także kształtowania pomocy społecznej, która jako instytucja polityki społecznej państwa ma na celu umożliwianie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych.

1.4.5. POWIATOWA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA POWIATU BYDGOSKIEGO NA LATA 2003-2010

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Jednym z zadań samorządu powiatowego wynikającym między innymi z ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej jest opracowanie strategii rozwoju pomocy społecznej. W celu opracowania strategii Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie od czterech lat diagnozowało środowisko powiatu. Na podstawie analizy istniejących problemów społecznych opracowano kierunki ich rozwiązywania przy maksymalnym wykorzystaniu istniejących w powiecie zasobów tkwiących w środowisku (gminy, ośrodki pomocy społecznej, organizacje samopomocowe i inne instytucje).

Tworząc strategię rozwiązywania problemów społecznych w powiecie bydgoskim, **przyjęto siedmioletni horyzont czasowy**. Okres ten pozwoli na zrealizowanie zaplanowanych zamierzeń, na dokonanie oceny skuteczności obranych kierunków zmian oraz pozwoli ocenić efektywność tworzonych nowych struktur pomocy społecznej na terenie powiatu.

Misją powyższego programu jest zintegrowanie działania pomocy społecznej na rzecz mieszkańców powiatu bydgoskiego uwzględniające potencjał wszystkich lokalnych partnerów.

Celem strategicznym „Powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych” jest umożliwienie mieszkańcom powiatu bydgoskiego aktywnego kreowania swojego życia, usamodzielnienia społecznego i zawodowego.

Główne cele strategiczne programu to:

1. Wczesne oddziaływanie profilaktyczne jako metoda kształtowania postaw zapobiegających kryzysowi rodziny.
2. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej.

3. Zaspokajanie potrzeb życiowych osób starszych – podnoszenie poziomu życia.
4. Edukacja społeczeństwa i popularyzacja problemów ludzi starszych.
5. Pełne uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu publicznym i społecznym.
6. Stworzenie warunków do aktywizacji zawodowej i zatrudnienia.
7. Współdziałanie z różnymi podmiotami działającymi w obszarze pomocy społecznej.
8. Doskonalenie jakości świadczonych usług.

1.4.6 STRATEGIA ROZWOJU GMINY DOBR CZ

W Strategii Rozwoju Gminy Dobrcz w celu strategicznym piątym założono **ZWIĘKSZENIE POCZUCIA BEZPIECZEŃSTWA SPOŁECZNOŚCI GMINY**, które powinno dokonać się poprzez:

1. Poprawę bezpieczeństwa publicznego w społeczności lokalnej.
2. Podniesienie poziomu podstawowej opieki medycznej.
3. Kształtowanie w społeczeństwie nawyku dbałości o własne zdrowie.
4. Integrację społeczności lokalnej z niepełnosprawnymi.
5. Zmniejszenie liczby osób niepełnosprawnych (niepełnosprawność nabyta).
6. Zmniejszenie liczby rodzin zagrożonych patologiami społecznymi.
7. Zwiększenie skuteczności pomocy socjalnej.

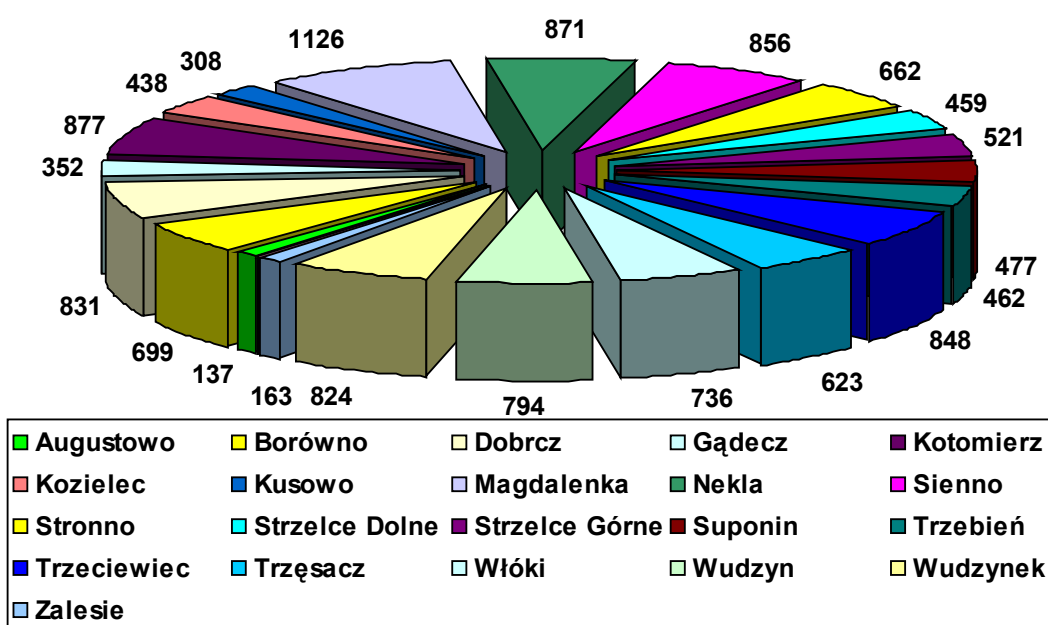
2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Część diagnostyczna zawiera diagnozę problemów społecznych gminy. Diagnoza została oparta na badaniu źródeł zastanych oraz analizie skonstruowanych specjalnie do tego celu ankiet i wywiadów.

2.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Dobrcz leży w północnej części województwa kujawsko-pomorskiego na terenie powiatu bydgoskiego ziemskiego. Obejmuje obszar o powierzchni 130,4 km² i liczy 9 181 mieszkańców.

Struktura administracyjna gminy Dobrcz (w km²)

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrczu

Gmina Dobrcz podzielona jest na 32 wsie skupione w 21 sołectwach: Augustowie, Borównie, Dobrczu, Gądeczu, Kotomierzu, Kozielcu, Kusowie, Magdalence, Nekli, Sieninie, Stronnie, Strzelcach Dolnych, Strzelcach Górnych, Suponinie, Trzebieniu, Trzeciewcu, Trzęsacz, Włókach, Wudzynie, Wudzyнку i Zalesiu. Największym pod względem zajmowanej powierzchni jest sołectwo Magdalenka, którego teren zajmuje 1126 km² powierzchni całej gminy, natomiast najmniejszy teren zajmuje sołectwo Augustowo – 137 km².

Gmina ma charakter rolniczy, użytki rolne stanowią 81% powierzchni całkowitej, lasy i grunty leśne stanowią ok. 7,3%. Średnia powierzchnia gospodarstwa to ok. 10,5 ha; wg danych statystycznych w gminie są 843 gospodarstwa indywidualne zajmujące obszar 8 853 ha. Gmina ma także duży obszar użytków zielonych – 790 ha, położonych głównie w dolinie Wisły. Część obszaru gminy zajmuje Nadwiślański Park Krajobrazowy.

Przez teren gminy przebiegają ważne szlaki komunikacyjne: magistrała kolejowa łącząca Śląsk z portami Trójmiasta oraz droga krajowa z Wybrzeża Gdańskiego do Bydgoszczy i dalej do Poznania i Wrocławia. Przyczynia się to, obok bliskości dużej aglomeracji bydgoskiej, do rozwoju szeregu zakładów usługowych i produkcyjnych, zmieniających stopniowo rolniczy charakter gminy na najbardziej obecnie pożądanym – wielofunkcyjnym.

Zgodnie ze zróżnicowaniem gospodarczym, przyrodniczym i geograficznym można wyróżnić w gminie trzy strefy o nieprzeciętnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Po obu stronach drogi krajowej nr 5 rozpościera się strefa przeznaczona na inwestycje o charakterze handlowym i usługowym. Oddzielny obszar tworzą tereny wokół jezior w Borównie, Kusowie i Dobrczu. W gminie rozwija się nowoczesne rolnictwo z różnorodnymi kierunkami produkcji: mięsa, mleka, zbóż, warzyw, owoców i chmielu.

Dobrcz, siedziba władz samorządowych, jest położony 20 km od centrum Bydgoszczy i 30 km od Świecia nad Wisłą. Historia miejscowości sięga początków XIII wieku, kiedy to biskup krakowski Iwon Odrowąż podarował majątek cystersom z Sulejowa. Wieś pozostała ich własnością do 1772 r. W 1933 r. Dobrcz stał się siedzibą gminy utworzonej z północnej części wójtostwa Bydgoszcz II. Najcenniejszym zabytkiem miejscowości jest kościół św. Wawrzyńca wzniesiony w połowie XIX w., po pożarze odbudowany w stylu neogotyckim.

Równie długą i ciekawą historię mają i inne miejscowości gminy. Strzelce Dolne to dawna własność cystersów koronowskich. W drugiej połowie XVI w. zaczęli się tu osiedlać holenderscy protestanci (mennonici), którzy zamienili tereny podmokłe na uprawne, pobudowali na sztucznych wzniesieniach zagrody, założyli sady owocowe. W także pocysterskiej wsi – Włóki znajduje się najcenniejszy obiekt architektury sakralnej w gminie Dobrcz, zabytek klasy 0 – drewniany kościół Matki Boskiej Królowej Polski.

Trzęsacz zapisał się w historii Polski układem zawartym przez Kazimierza Wielkiego z zakonem krzyżackim. Natomiast w miejscowości Gądecz mieszkał i pobierał pierwsze nauki sławny gdański astronom Jan Heweliusz.

W gminie Dobrcz znajdują się liczne pojedyncze pomniki przyrody w postaci wiekowych drzew, a także rezerваты przyrody. Ze względu na swe położenie blisko Bydgoszczy gmina jest atrakcyjnym miejscem wypoczynku weekendowo-wakacyjnego ze szczególnym wskazaniem na aktywny wypoczynek nad wodą, a także turystykę pieszą i rowerową.

Specyficzny, zbliżony do podgórskiego, mikroklimat i położenie w malowniczej dolinie Dolnej Wisły sprawia, że powstają tu pierwsze gospodarstwa agroturystyczne.

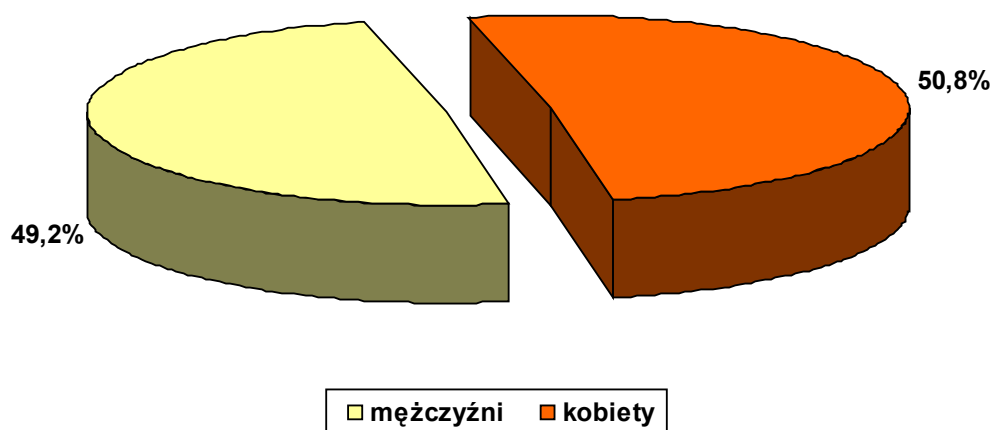
W gminie funkcjonuje 460 prywatnych podmiotów gospodarczych. Na terenie gminy jest jedno przedszkole, do którego uczęszcza 48 dzieci, sześć szkół podstawowych, w których uczy się 885 uczniów, a także trzy gimnazja z 368 gimnazjalistami.

Mieszkańcy gminy Dobrcz mają zapewnioną opiekę zdrowotną w trzech ośrodkach zdrowia oraz w czterech gabinetach prywatnych.

2.2. DEMOGRAFIA

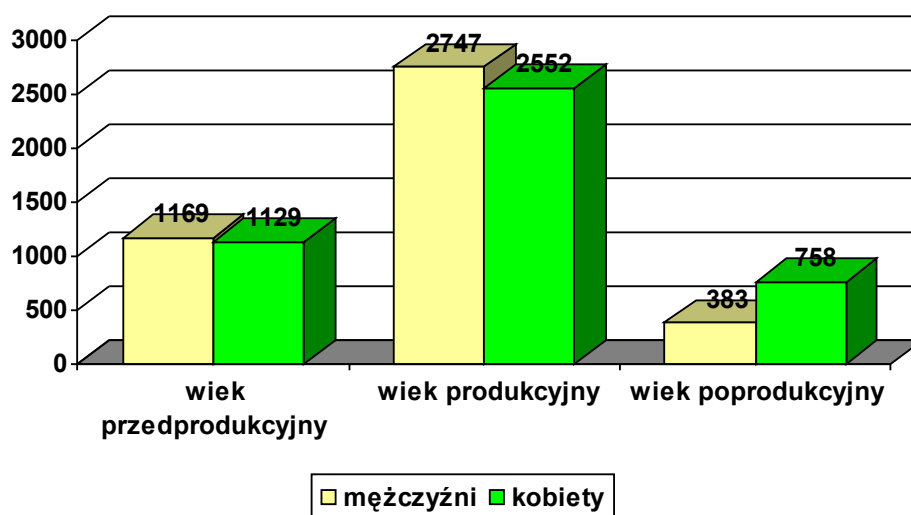
Poniżej prezentujemy sytuację demograficzną gminy Dobrcz.

Ludność gminy Dobrcz w 2002 roku

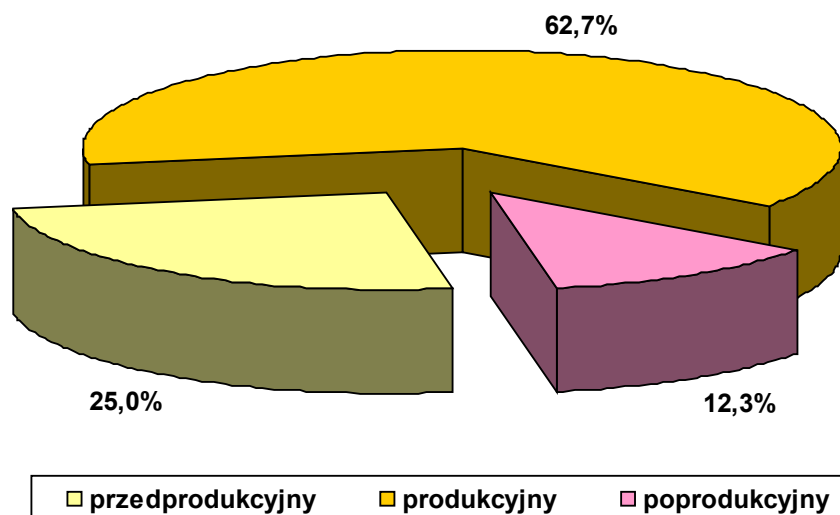
Według danych z roku 2002 gminę Dobrcz zamieszkiwało 8738 osób, z czego ponad połowę stanowiły kobiety (4439 osób).

Struktura wiekowa mieszkańców gminy Dobrcz w 2002 roku (w procentach)

Najliczniejszą grupę mieszkańców gminy stanowią osoby w wieku produkcyjnym – w większości mężczyźni, natomiast w wieku poprodukcyjnym jest najmniej osób i są to w większości kobiety.

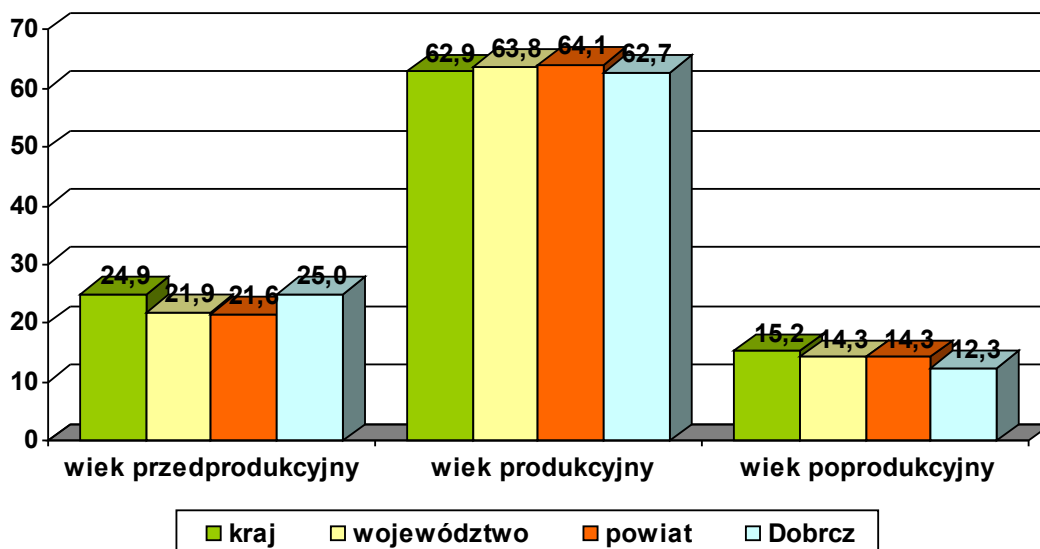
Struktura wiekowa mieszkańców gminy Dobrcz w 2004 roku

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrczu

Gminę Dobrcz zamieszkuje obecnie 9181 mieszkańców, z czego 25 procent to dzieci i młodzież, 62,7 procent ludności osiągnęło wiek produkcyjny, a 12,3 procent – wiek poprodukcyjny.

Struktura wiekowa mieszkańców gminy Dobrcz na tle kraju województwa i powiatu w 2004 roku (w procentach)

Na tle danych dotyczących struktury wiekowej mieszkańców kraju, województwa kujawsko-pomorskiego oraz powiatu bydgoskiego gmina Dobrcz wypada porównywalnie, choć jest gmina stosunkowo młodą. Odsetek osób w wieku produkcyjnym jest jednak nieco niższy niż w regionie i wynosi 62,7 procenta. Zauważyć można stosunkowo niski procent osób w wieku poprodukcyjnym (12,3) w porównaniu ze średnią krajową (14,3). Natomiast odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym jest zdecydowanie wyższy w porównaniu ze średnią wojewódzką i powiatową. Należy jednak pamiętać, że struktura wiekowa ulega zmianom i w perspektywie kilku najbliższych lat trzeba się liczyć ze wzrostem ilości osób w wieku poprodukcyjnym.

2.3. PROBLEMY SPOŁECZNE W PERSPEKTYWIE GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Według ustawy o pomocy społecznej pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2. 1).

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. (art. 3. 1).

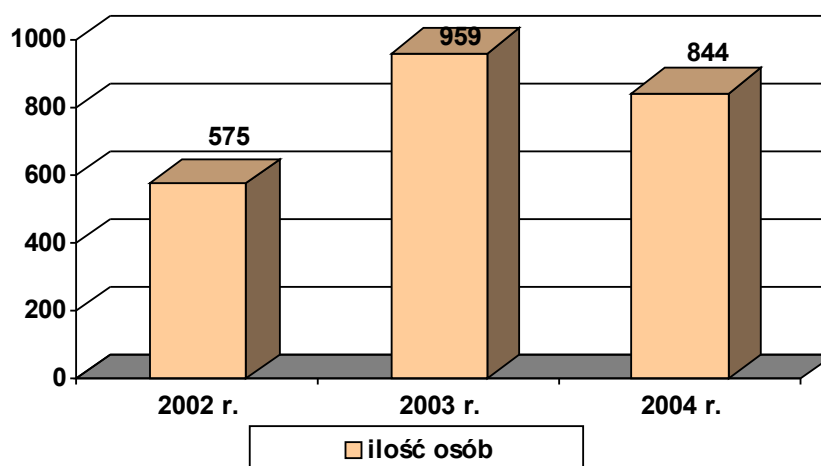
Ustawa o pomocy społecznej stwierdza, że udziela się pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu: 1) ubóstwa; 2) sieroctwa; 3) bezdomności; 4) bezrobocia; 5) niepełnosprawności; 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby; 7) przemocy w rodzinie; 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; 10) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze; 11) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy; 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; 13) alkoholizmu lub narkomanii; 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy odpowiedzialny jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Do jego obowiązków należy:

- prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej
- bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń (w tym organizowanie opieki i usług domowych)
- współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym
- aktywizowanie środowiska lokalnego.

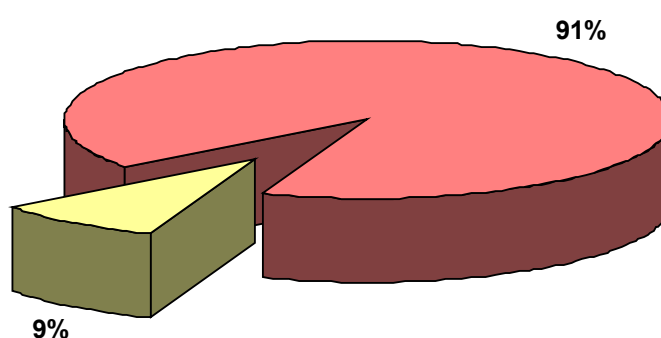
W gminie Dobrcz liczba osób objętych pomocą na przestrzeni lat 2002-2004 wykazuje zróżnicowany poziom. Najmniejszy zakres osiągnęła w roku 2003, natomiast największy w 2002 r. Zmniejszenie liczby świadczeniobiorców w 2004 r. jest związane z ograniczeniami w korzystaniu ze świadczeń, jakie wprowadziła ustawa o pomocy społecznej.

Osoby objęte pomocą społeczną w latach 2002-2004

Ogółem na przestrzeni ostatnich lat pomocą społeczną w gminie objęto następującą liczbę osób: w roku: 2002 – 575, 2003 – 959, a w roku 2004 – 844. Spadek liczby beneficjentów systemu jest związany z przejściem świadczeniobiorców do systemu świadczeń rodzinnych.

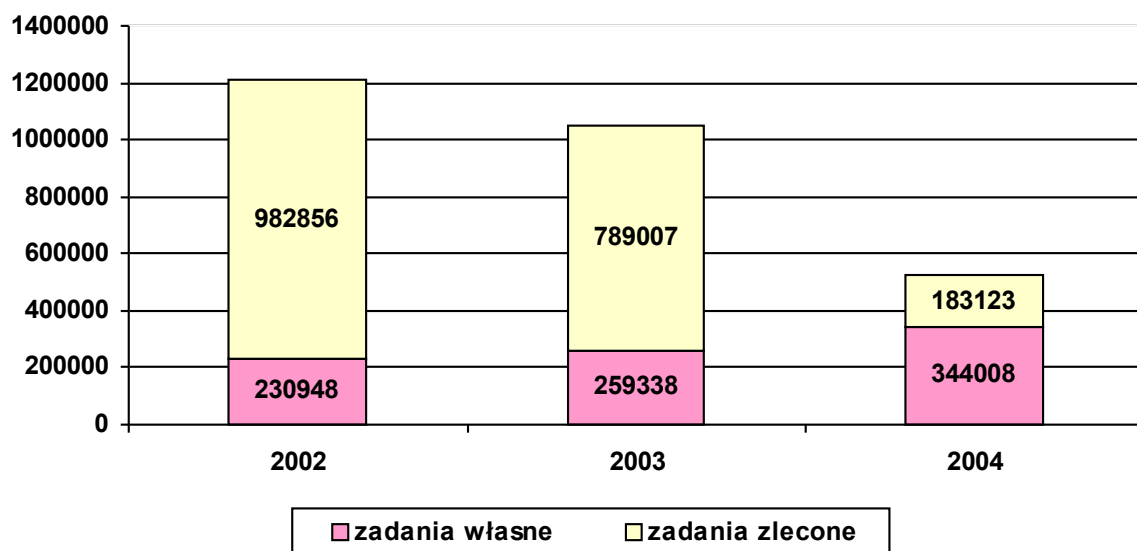
Beneficjenci pomocy społecznej w porównaniu z ogółem mieszkańców gminy Dobrcz w 2004 roku

■ beneficjenci pomocy społecznej ■ pozostali mieszkańcy gminy Dobrcz

Analizując liczbę osób pozostających w rodzinach objętych pomocą społeczną, można stwierdzić, że ze wsparcia GOPS korzysta niespełna 1/10 mieszkańców gminy Dobrcz.

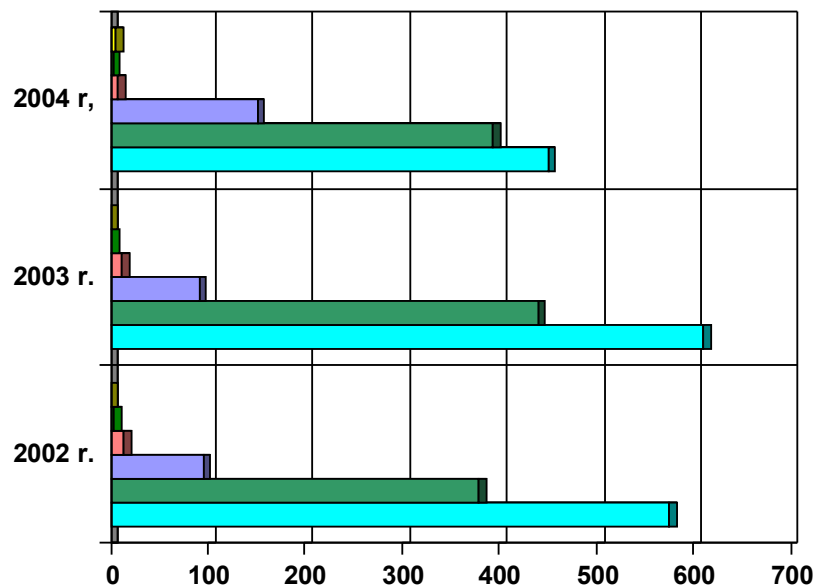
Wydatki na pomoc społeczną w latach 2002-2004

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrczu

Na wykresie przedstawiono wysokość środków finansowych pozostających w dyspozycji Ośrodka Pomocy Społecznej, uwzględniając wydatki na zadania własne pochodzące z budżetu gminy wraz z kwotami na zadania zlecone. Analizując wysokość nakładów przeznaczonych na pomoc społeczną w gminie, należy zauważyć, że nakłady finansowe przeznaczane na wspomaganie osób i rodzin systematycznie maleją. W roku 2004 osiągnęły niespełną połowę wydatków poniesionych na ten cel w 2002 r., przy czym wysokość środków z budżetu gminy była większa niż nakładów pochodzących z budżetu państwa. Ogółem wielkość wydatków na udzielane wsparcie w kolejnych latach wyniosła: w roku 2002 – 1 213 804 zł., w 2003 roku – 1 047 345 zł., natomiast w 2004 r. – 527 131 zł.

Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS w latach 2002-2004

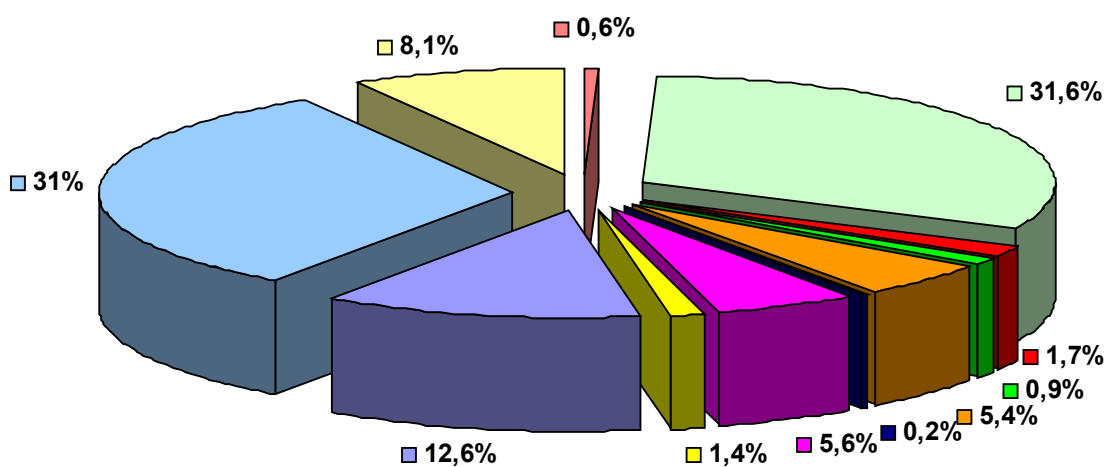

	2002 r.	2003 r.	2004 r.,
inne	0	0	5
udzielenie schronienia	3	1	2
opieka psychologoczna	13	12	7
udzielanie porad	95	91	151
świadczenia rzeczowe	379	440	394
świadczenia pieniężne dla osób	575	610	450

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrczu

Analiza danych pozwala stwierdzić, że świadczenia pieniężne są preferowaną przez beneficjentów formą pomocy. Liczba świadczeń rzeczowych dla osób indywidualnych na przestrzeni trzech lat osiągnęła najwyższy wymiar w roku 2003. Udzielanie porad było trzecią formą pomocy świadczoną przez GOPS – liczba beneficjentów osiągnęła najwyższy wymiar w roku 2004. Warto zwrócić uwagę na malejącą liczbę osób korzystających z opieki psychologicznej oraz niewielki odsetek tych, którym udzielono schronienia. Innymi formami pomocy objęto jedynie 5 osób w roku 2004.

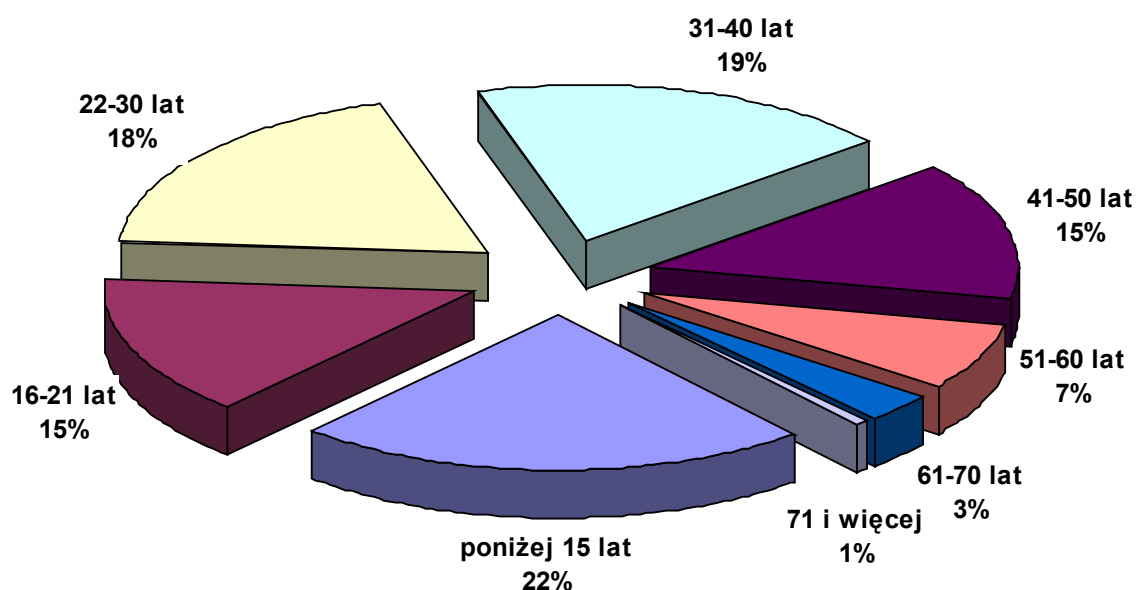
Powody przyznawania pomocy społecznej w 2004 r.

niepełnosprawność	bezrobocie
alkoholizm	narkomania
ubóstwo	sieroctwo
bezdomność	bezradność
trudności po opuszczeniu ZK	klęski
inne	

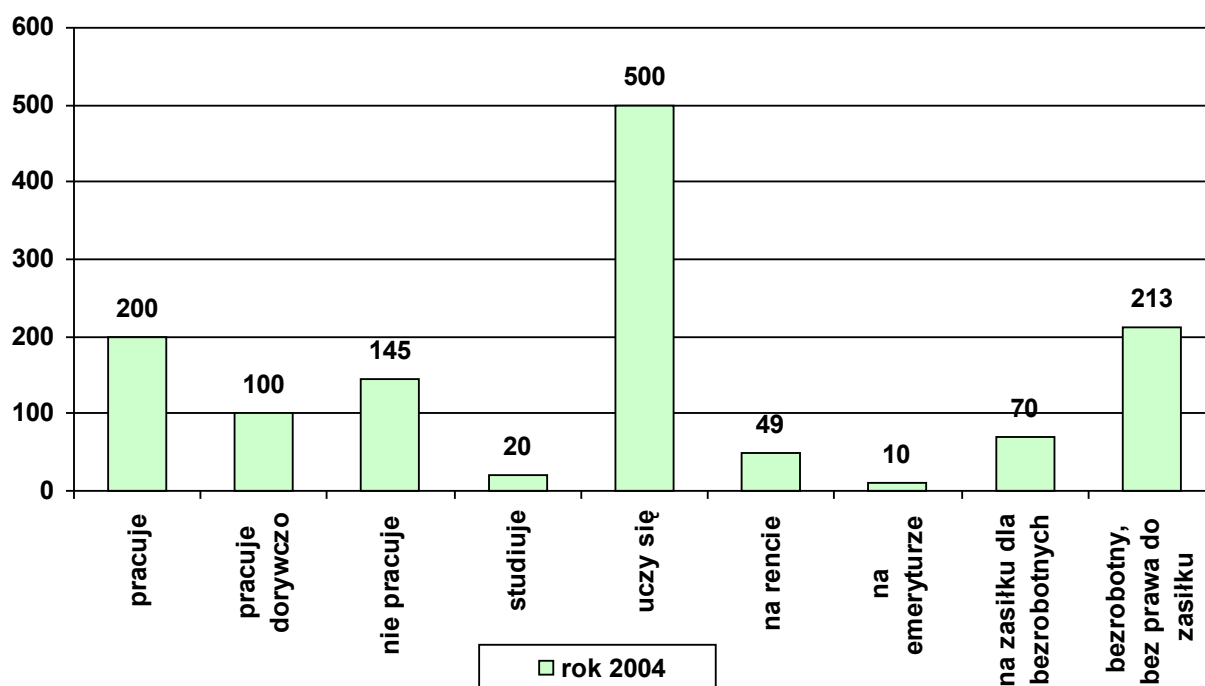
Zasadniczą przyczyną, w związku z którą mieszkańcy wnioskują o pomoc z systemu pomocy społecznej, jest bezrobocie (283 osoby). W miarę przedłużania się okresu pozostawania bez pracy problemy te narastają i rodzą kolejne, takie jak np. ubóstwo (280 osób) – drugi co do wielkości powód przyznawania pomocy – czy alkoholizm (72 osób). Trzecią co do wielkości kwestią społeczną dotyczącą mieszkańców gminy Dobrcz jest niepełnosprawność (112 osób). Kwestia niepełnosprawności nie jest tylko indywidualnym problemem człowieka nim dotkniętego, ale niewątpliwie wpływa na życie i funkcjonowanie całej rodziny. Mieszkańcy gminy wnioskowali również o pomoc GOPS w związku z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (48 rodzin, z czego 19 stanowią rodziny wielodzietne, a 7 rodziny niepełne), a także z powodu klęsk żywiołowych (50 osób). W kręgu działań GOPS pozostają również problemy sieroctwa (15 osób), bezdomność (8 osób), narkomanii (5 osób) czy trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego (2 osoby).

Struktura demograficzna odbiorców pomocy społecznej w 2004 roku

Dokonując analizy struktury demograficznej wszystkich beneficjentów ośrodka pomocy społecznej, okazało się, że najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiące ponad połowę wszystkich klientów placówki. Stosunkowo niewiele jest osób starszych oraz osób w wieku poprodukcyjnym. W przyszłości z pewnością da się zauważyć pogorszenie kondycji osób przekraczających granice wieku produkcyjnego, które obecnie, będąc osobami niepełnosprawnymi bądź też pozostając bez pracy, nie są w stanie zabezpieczyć sobie przyszłości.

Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową w 2004 roku

Ze względu na aktywność zawodową największą grupę beneficjentów stanowią osoby uczące się, co proporcjonalnie związane jest ze strukturą demograficzną odbiorców pomocy społecznej świadczonej przez GOPS w Dobrczu. Najmniej odbiorców znajduje się w grupie osób pobierających emerytury. Niepokojący wydaje się być fakt, że to właśnie grupa osób uczących się najczęściej potrzebuje wsparcia ze strony Ośrodka Pomocy Społecznej.

2.4. KWESTIA DZIECKA W GMINIE

Polityka społeczna zajmuje się dziećmi jako grupą wymagającą szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, służby zdrowia, wypoczynku oraz asekuirowaniu w obliczu ryzyka życiowego.

System opieki nad dziećmi potrzebującymi wsparcia organizują instytucje państwowe, samorządy, organizacje pozarządowe. Na system ten składają się:

- domy pomocy społecznej dla dzieci specjalnej troski
- pogotowia opiekuńcze
- domy dziecka
- ośrodki szkolno-wychowawcze dla dzieci i młodzieży
- ogniska wychowawcze – placówki środowiskowe zapobiegające niedostosowaniu społecznemu i osamotnieniu dzieci i młodzieży oraz zapewniające pomoc rodzicom mającym trudności w wychowaniu dzieci
- wioski dziecięce
- ośrodki adopcyjno-opiekuńcze
- rodziny zastępcze
- rodzinne domy dziecka
- młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

Wszystkie te placówki wyrównują szanse dzieci i młodzieży, niemniej dziecko, dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości, powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia.

W celu uzyskania informacji o problemach dzieci i młodzieży w lokalnym systemie kształcenia i wychowania zostały rozesłane do szkół gminy ankiety. Pozwalają one zdiagnozować środowisko szkolne pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej wśród uczniów oraz przekazują informacje o realizacji działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych prowadzonych wśród dzieci i młodzieży.

W sumie do badania przedłożono 5 ankiet, z czego 3 dotyczyły szkół podstawowych, a 2 zespołu szkół. W materiale badawczym respondenci oceniali głównie pozycję dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym.

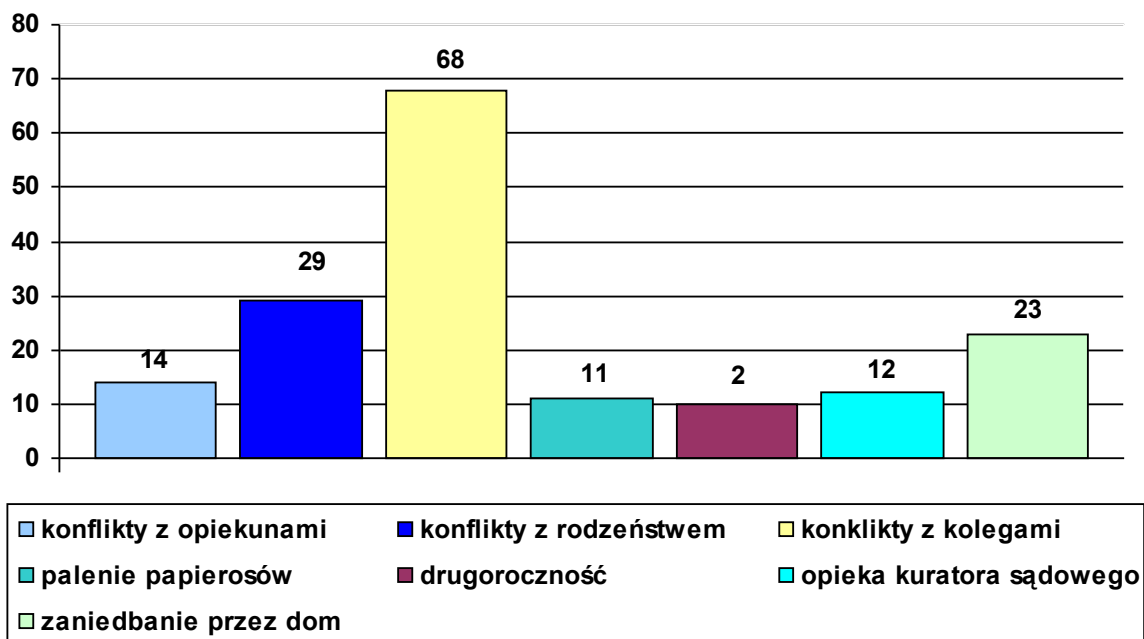
Stopień nasilenia problemów na terenie szkół

Lp.	Cechy patologii społecznej	Stopień nasilenia cechy			Liczba przypadków
		często	rzadko	nie występuje	
1.	Konflikty z rodzicami (opiekunami)		1	5	14
2.	Konflikty z rodzeństwem		1	5	29
3.	Konflikty z nauczycielami		1	5	3
4.	Konflikty z kolegami szkolnymi		4	1	68
5.	Kłamstwa		4	1	34
6.	Wagary		1	5	5
7.	Alkoholizowanie się		1	5	4
8.	Narkotyzowanie się			6	
9.	Palenie papierosów		3	2	11
10.	Ucieczki z domu			6	
11.	Kradzieże		2	4	5

12.	Agresja i przemoc, w tym:				
	- poniżanie		1	5	3
	- zastraszanie		1	5	4
	- znęcanie się			6	
	- bicie		2	5	7
	- wymuszanie pieniędzy			6	
	- zmuszanie do palenia papierosów			6	
13.	Autoagresja			6	
14.	Przestępczość ujawniona		1	5	1
15.	Niszczenie mienia szkolnego		2	5	8
16.	Drugoroczność		5	1	10
17.	Udział w grupach negatywnych		1	5	1
18.	Opieka kuratora sądowego		5	1	12
19.	Przemoc w rodzinie		1	5	1
20.	Zaniedbanie przez dom		3	3	23
21.	Wykorzystywanie seksualne			6	

Dane ze szkół gminy Dobrcz

Problemy uczniów w środowisku szkolnym

Dla wskazania najistotniejszych kwestii pedagodzy korzystali z zamkniętego zestawu kategorii, mając do wyboru 21 zmiennych. Określając stopień natężenia występujących cech, najczęściej używano stwierdzenia, że problem nie występuje, a mimo to respondenci wskazali niejednokrotnie ilość pojawiających się przypadków. Określając problemy uczniów i szkoły w pytaniach otwartych, zwrócono uwagę na problemy trudnej sytuacji materialnej rodzin uczniów i zapewne główną jej przyczynę – bezrobocie; podkreślano również kwestie alkoholizmu w rodzinach i niewydolność w sprawach wychowawczych. Problemem wskazywanym w ankietach okazała się konfliktowość uczniów w relacjach z otoczeniem.

Szczególną troską otacza się uczniów sprawiających trudności wychowawcze oraz tych, którzy mają kłopoty w nauce, proponując im terapię i pomoc pedagogiczną oraz opiekę ze strony świetlic. Opieką w formie dożywiania objęto dzieci z rodzin ubogich i patologicznych. Z analizy wynika, że szkoły są miejscami bezpiecznymi dla dzieci i młodzieży. By skutecznie wyeliminować ewentualne zagrożenia wśród dzieci, organizowane są częste spotkania z policją. Powszechnie realizowane są także programy profilaktyczne, które skutecznie łagodzą zjawiska patologiczne i zapobiegają ich występowaniu. Można wymienić następujące programy realizowane przez szkoły: „Spójrz inaczej”, „Myślę nie, mówię nie”, „Zgodnie i wesoło”, „Jak zapobiegać agresji”.

Nauczyciele kształtują wśród młodzieży postawy charytatywne i propagują ideę wolontariatu poprzez wprowadzanie tematyki bezinteresownej pomocy potrzebującym w czasie wybranych bloków tematycznych oraz uczestnictwo w różnych akcjach charytatywnych, m.in. Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.

Analizując potrzeby dzieci i młodzieży, wskazano na konieczność rozszerzenia zajęć pozalekcyjnych i socjoterapeutycznych, rozbudowanie bazy dydaktycznej, konieczność pogłębiania współpracy pomiędzy istniejącymi na terenie gminy instytucjami podejmującymi problematykę opieki nad dziećmi i młodzieżą. Wśród różnych form pomocy szkoła proponuje uczniom m.in. zajęcia w ramach przedmiotowych kół zainteresowań, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne w formie zajęć terapeutycznych, a także różnorodne imprezy szkolne i środowiskowe.

2.5. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności „pracy na czarno”. Bezrobocie powoduje, iż standard życia wielu ludzi stale się obniża i rozszerza się obszar patologii społecznej.

Bezrobotnym, zgodnie z definicją ustawową, jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki zwłaszcza w postaci:

- dezintegracji rodziny
- zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny
- zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów.

Duże znaczenie ma poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej. W najbardziej dramatycznej sytuacji są rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego z powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

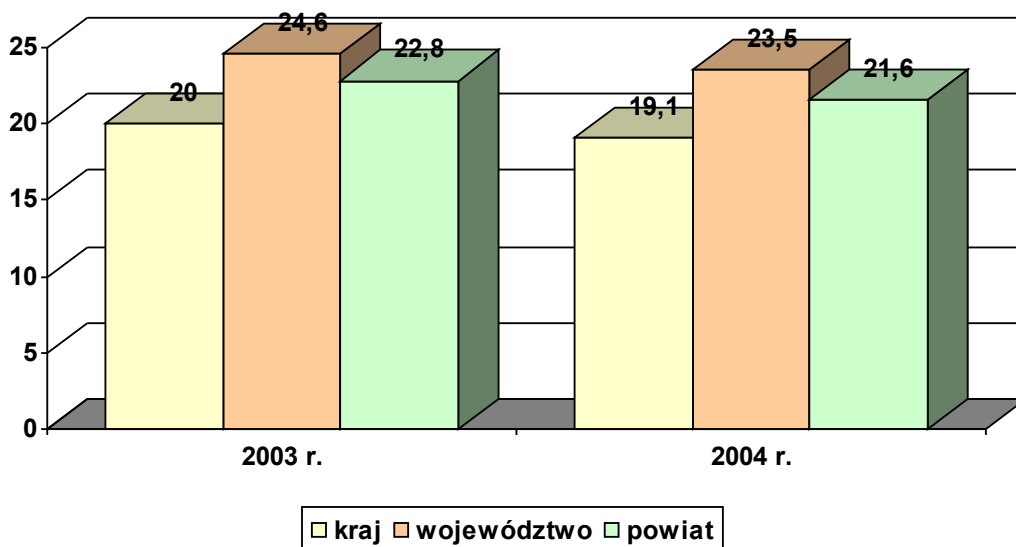
Wzrost liczby bezrobotnych świadczeniobiorców powoduje przyrost ilości zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zwiększenie puli wydatków na udzielanie pomocy.

Sytuacja taka wymusza również konieczność dostosowania dotychczasowych form działania do nowych potrzeb. Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna, która przyjmuje zróżnicowane formy.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie oraz technika kontaktu, która pozwala na uzależnienie pomocy – formy, wysokości i okresu wypłacania świadczenia – od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wyzwalają zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

Stopa bezrobocia mieszkańców powiatu, województwa i kraju w latach 2003-2004 (w procentach)

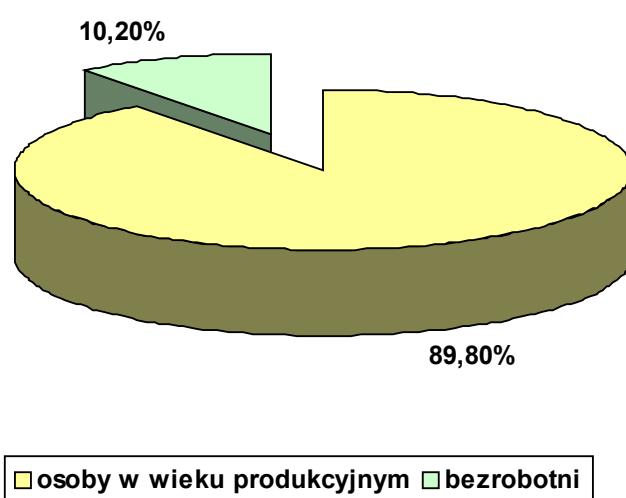

Na tle danych dotyczących bezrobocia mieszkańców kraju województwo kujawsko-pomorskie wypada porównywalnie. Ogólnie odsetek osób pozostających bez pracy w 2004 r. w stosunku do roku 2003 wykazuje tendencję spadkową.

Generalnie kujawsko-pomorskie charakteryzuje się wyższym odsetkiem bezrobotnych, powiat otaczający stolicę województwa charakteryzuje się niższym odsetkiem bezrobotnych.

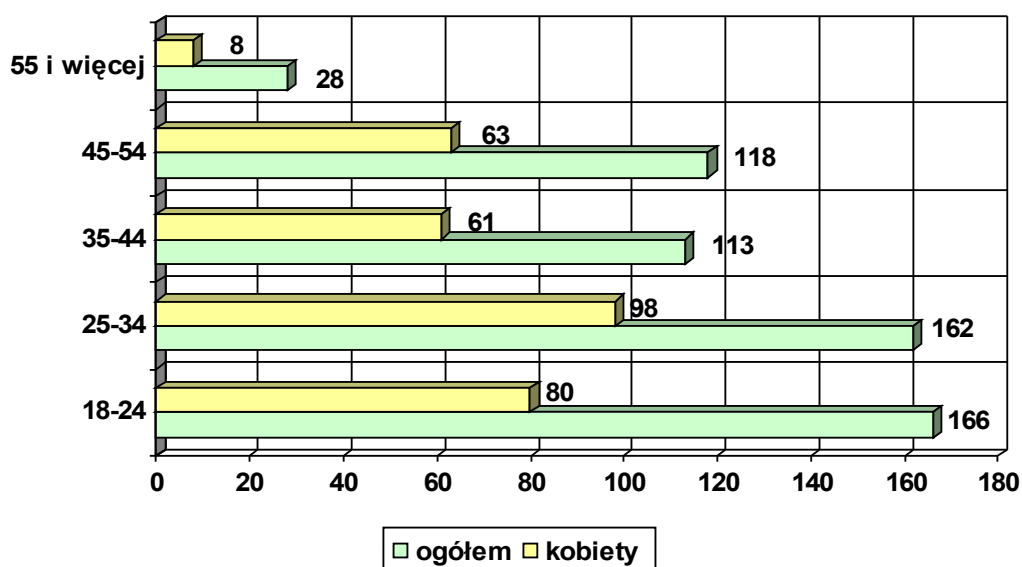
Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy na dzień 31 grudnia 2004 r. w gminie Dobrcz pozostawało zarejestrowanych 587 bezrobotnych w tym 310 kobiety. Ogółem bez pracy pozostawało więc 6,4 procent ogółu mieszkańców gminy. Należy dodać, że poziom bezrobocia odnotowany w statystykach instytucji rynku pracy może być różny od rzeczywistej liczby informującej o osobach pozostających bez pracy.

Bezrobotni i osoby aktywne zawodowo (stan na dzień 31 grudnia 2004 r.)

Wśród 5756 osób w wieku produkcyjnym 587 pozostaje bez zatrudnienia. Bezrobotnych z prawem do zasiłku jest 58, w tym 19 kobiet.

Bezrobotni według wieku (stan na dzień 31 grudnia 2004 r.)

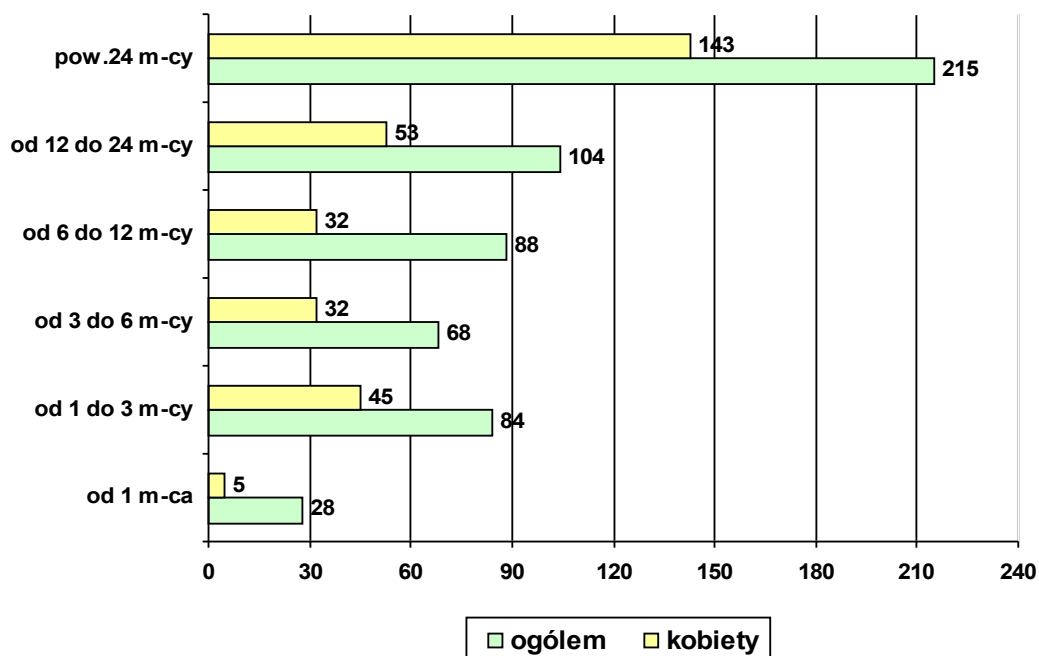
Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy

Najliczniejszą grupę pozostających bez pracy stanowią osoby w wieku od 18 do 24 lat. W rejestrach figuruje ich ogółem 166, w tym 80 kobiet, które stanowią niemal 50% tej grupy osób. Kolejną liczną grupą są osoby w wieku od 25 do 34 lat – ogółem 162 osób, z czego 98 kobiet.

W grupie wiekowej od 35 do 44 lat wśród zarejestrowanych bezrobotnych są 113 osoby, w tym 61 kobiet. W przedziale wiekowym od 45 do 54 lat zewidencjonowano 118 bezrobotnych, w tym 60 kobiet. Najmniej liczną grupę bezrobotnych stanowią osoby w przedziale wiekowym 55 lat i więcej – 28 osób bezrobotnych, w tym 8 kobiet. Dane powyższe ukazują pozytywny obraz sytuacji osób starszych, które, jak można mniemać,

albo są w dalszym ciągu czynne zawodowo bądź zostały już objęte świadczeniami przedemerytalnymi.

Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy (stan na dzień 31 grudnia 2004 r.)

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy

Z analizy danych wynika, iż najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowią bezrobotni trwale, a więc osoby bezskutecznie poszukujące zatrudnienia od ponad 2 lat: ogółem 215 osób, w tym większość, bo aż 143 spośród nich stanowią kobiety.

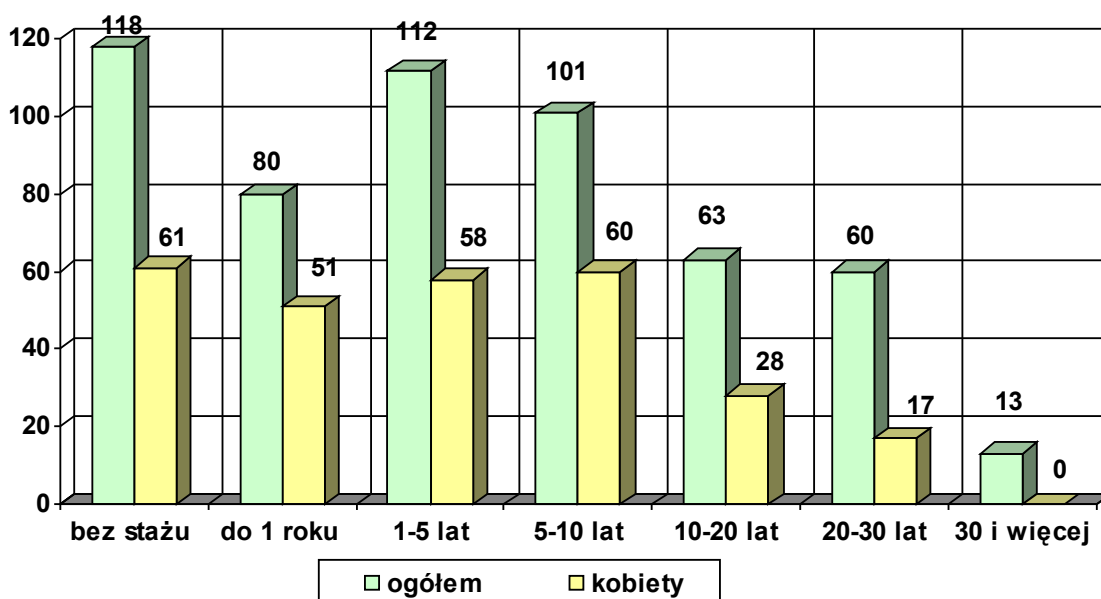
Bezrobotni pozostający bez pracy krócej niż 1 miesiąc to ogółem 28 osób z wszystkich zarejestrowanych, w tym 5 kobiet.

Natomiast liczba osób pozostających bez zatrudnienia do 3 miesięcy wzrasta do 84, w tym większość – 45 osób – stanowią kobiety. Inaczej przedstawia się sytuacja wśród bezrobotnych pozostających bez pracy w okresie do 6 miesięcy: wśród wszystkich zarejestrowanych było ich ogółem 68 osób, w tym 32 kobiety. Bezrobotnych poszukujących pracy przez okres od 6 do 12 miesięcy jest ogółem 88 osób, w tym 32

kobiety, a bezrobotni poszukujący pracy przez okres 12 – 24 miesięcy to ogółem 104 osoby, z czego połowa – 53 osoby, to kobiety.

Na podstawie danych statystycznych można stwierdzić, iż liczba osób bezrobotnych wzrasta proporcjonalnie do czasu pozostawania bez zatrudnienia.

Bezrobotni według stażu pracy (stan na dzień 31 grudnia 2004 r.)

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy

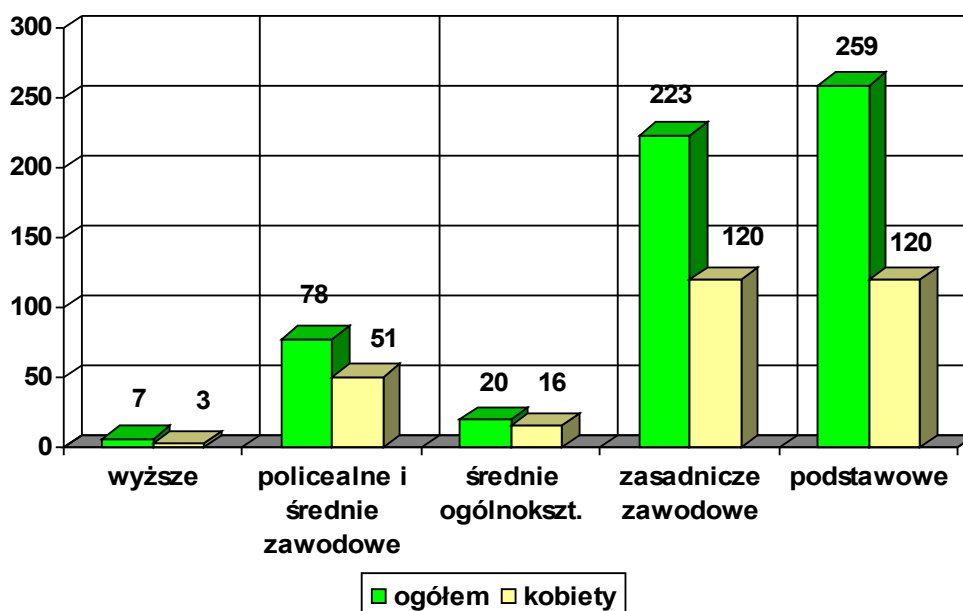
Najliczniej reprezentowaną grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby bez stażu pracy, najczęściej absolwenci. Ogółem to 118 osób, z czego 61 to kobiety. Następną pod względem liczebności jest grupa ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat. Ogółem to 112 osób, w tym 58 kobiet. Kolejną najbardziej liczną grupę bezrobotnych stanowią osoby z przedziału od 10 do 20 lat pracy. Tu zarejestrowane są 103 osoby, z czego 63 stanowią kobiety. Niewiele mniej liczna jest grupa ze stażem pracy 5 – 10 lat. W niej znajduje się 101 osób, w tym 60 kobiet. Kolejną grupę stanowią osoby, legitymujące się rocznym stażem pracy. Takich osób zarejestrowanych jest 80, z czego 51 to kobiety. Jedną

z mniej licznych grup stanowią osoby, które pracowały stosunkowo długo, bo 20 do 30 lat. W rejestrach figuruje 60 takich osób, w tym 17 kobiet.

Najmniej osób pozostających bez pracy zanotowano wśród legitymujących się stażem 30-letnim i dłuższym – tylko 13 osób. Dane te wskazują jednak najprawdopodobniej na to, iż osoby te w większości nabyły już uprawnienia emerytalne bądź też prawo do świadczeń przedemerytalnych.

Można zaryzykować stwierdzenie, że im dłuższy jest staż pracy, tym mniej jest osób pozostających bez pracy. Taki stan rzeczy utrudnia rozpoczęcie kariery zawodowej osobom młodym, które kończą naukę, szukają pierwszej pracy i dotychczas nie miały okazji zdobyć doświadczenia zawodowego.

Bezrobotni według wykształcenia (stan na dzień 31 grudnia 2004 r.)

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy

Poziom wykształcenia ma istotny wpływ na sytuację osoby na rynku pracy. Jak wskazuje wykres, najwyższe bezrobocie osiąga osób z wykształceniem podstawowym. W tym przedziale aż 259 osób posiada status bezrobotnego, z czego 120 to kobiety. Kolejną grupą bezrobotnych w liczbie 223 są osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, wśród nich jest 120 kobiet.

Problem braku zatrudnienia w najmniejszym stopniu dotyczy osób z wykształceniem wyższym (ogółem 7 osób, w tym 3 kobiety) i średnim ogólnokształcącym (20 osób ogółem, w tym 16 kobiet). Istotne jest więc, by zwracać szczególną uwagę na kształcenie dzieci i młodzieży oraz dokształcanie dorosłych.

Zastanawiający jest natomiast fakt istnienia dość licznej grupy osób pozostających bez pracy z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. Osób o statusie bezrobotnego jest w tym przedziale 78, z czego 51 to kobiety.

2.6. ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Definiując problem alkoholizmu, przyjmuje się, że jest to całokształt problemów związanych z używaniem napojów alkoholowych. Rozumie się przez to zarówno upośledzenie decyzji dotyczących rozpoczynania picia alkoholu, jak i polegających na niemożności przzerwania picia alkoholu. Problem alkoholizmu rozpatrywany jest w dwóch płaszczyznach:

- jako choroba alkoholowa (utrata kontroli picia, niemożność utrzymania się w abstynencji);
- jako zagadnienie spożycia napojów alkoholowych i akceptowanych przez społeczeństwo wzorów picia, co stwarza konieczność poszukiwania alkoholu.

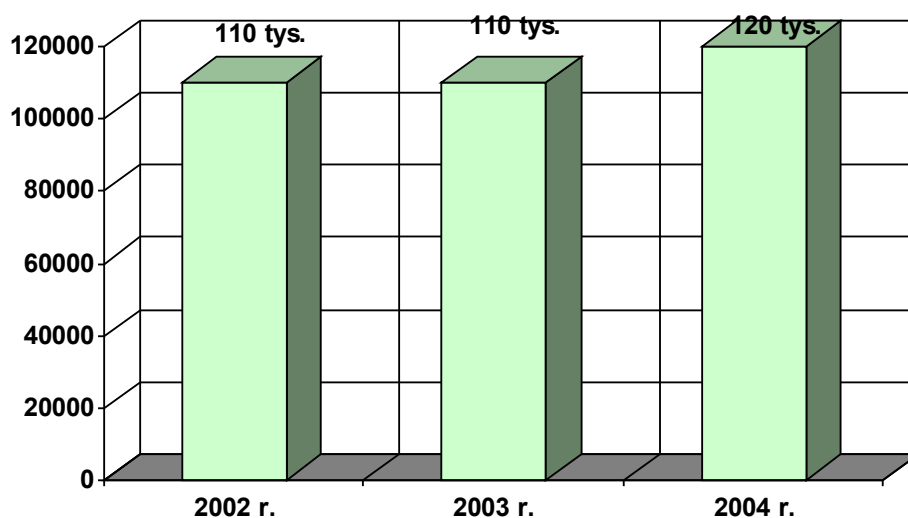
Jedną z grup dysfunkcyjnych, która objęta jest pomocą, stanowią osoby uzależnione od alkoholu. Nadużywanie napojów alkoholowych stanowi dziś bezspornie jeden z poważniejszych problemów w naszym społeczeństwie. Szerzące się zjawisko alkoholizmu dotyka wielu mieszkańców kraju i nie respektuje płci, wieku ani statusu intelektualnego. Jego rozmiary i niszczycielskie działanie dają się obserwować wśród klientów pomocy społecznej.

Spośród 844 beneficjentów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrczu ubiegających się w 2004 r. o pomoc 72 osoby swą trudną sytuację życiową tłumaczyło problemem alkoholowym.

Aby eliminować niekorzystny wpływ alkoholizmu na społeczność gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia. Ważną rolę odgrywają w tym procesie uchwalane co-rocennie programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz działania podejmowane przez Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach przysługujących jej uprawnień.

W 2004 roku Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przyjęła jedynie 7 wniosków dotyczących skierowania na leczenie odwykowe, z czego 2 osoby podjęły je dobrowolnie. Komisja przeprowadziła 3 kontrole.

Środki finansowe służące rozwiązywaniu problemów uzależnień w latach 2002-2004

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrczu

Wielkość środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w gminie zwiększyła się z 110 tys. zł w roku 2002 i 2003 do 120 tys. zł.

Na terenie gminy działalność prowadzi punkt konsultacyjny, w którym pracują specjaliści – absolwenci Studium Pomocy Psychologicznej i Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Ma on na celu udzielanie pierwszej pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym w ramach wszechstronnej informacji i pomocy ofiarom przemocy, w tym pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

W realizację programu angażuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, której celem jest m.in. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu; udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie; prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności wśród dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, teatralnych czy kolonii z programem profilaktyczno-terapeutycznym, wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych słu-

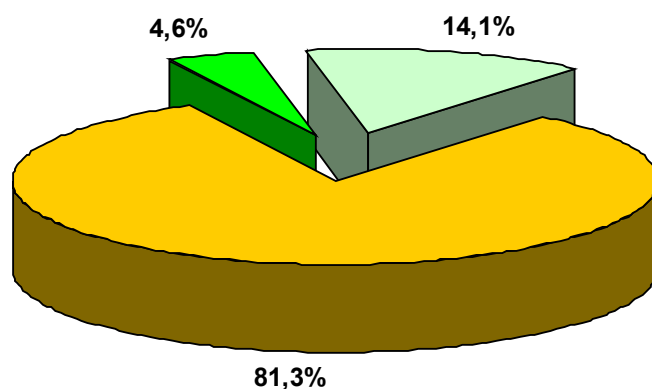
żącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, a także szkolenie grup zawodowych (nauczyciele, pracownicy socjalni) w celu podniesienia kwalifikacji do pracy z osobami doświadczającymi przemocy, będących sprawcami przemocy i uzależnionych. W gminie działa samopomocowa grupa AA oraz świetlice socjoterapeutyczne w Wudzynie i Strzelcach Górnych.

Komisja realizuje postawione sobie zadania poprzez koordynację, finansowanie oraz nadzór i kontrolę realizacji programów profilaktycznych w szkołach oraz innych placówkach, a także współpracuje z innymi instytucjami w gminie w zakresie organizowania i dofinansowania imprez środowiskowych promujących trzeźwość.

2.7. KWESTIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Tymczasem obecnie niepełnosprawność jest również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

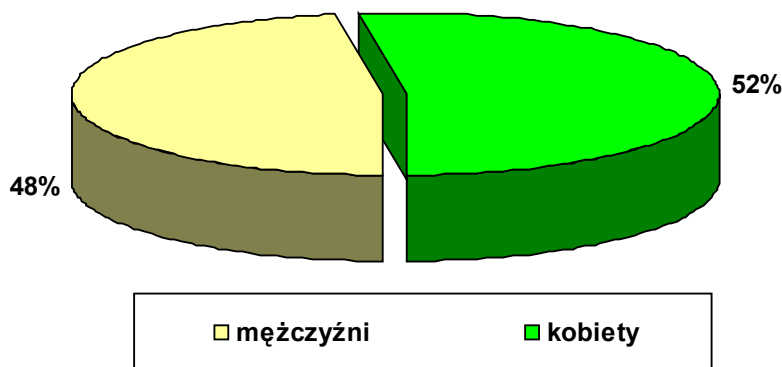
Liczba osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku w porównaniu z ogółem mieszkańców

Dane według Narodowego Spisu Powszechnego 2002 r.

Według danych pochodzących ze spisu powszechnego ponad 81,3 proc mieszkańców gminy czuje się osobami pełnosprawnymi, 4,6 proc uważa się za niepełnosprawnych, choć nie posiada orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, 14,1 proc mieszkańców dysponuje stosowanym dokumentem określającym ich niepełnosprawność.

Struktura osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

Według danych z 2002 r. w gminie zarejestrowanych było 1638 osób niepełnosprawnych, przy czym 780 mężczyzn i 858 kobiet dodajmy, że są to wartości pochodzące spisu powszechnego w których mieszkańcy wskazywali na swoje poczucie niepełnosprawności, pod względem prawnym, a więc z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności.

2.8. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego identyfikowano problemy społeczne gminy, była ankieta rozesłana do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, między innymi do osób reprezentujących wybrane instytucje lokalne, takie jak: ośrodek zdrowia, kościół, szkoła, organizacje pozarządowe, a także do lokalnych przedsiębiorców, pracowników społecznych OPS, radnych, mieszkańców gminy.

Z nadesłanych odpowiedzi wyłonił się obraz najistotniejszych kwestii dotyczących lokalną społeczność.

Atuty i potencjał rozwojowy gminy

Według respondentów gmina Dobrcz ma dobrą infrastrukturę, która ułatwia dostęp do urzędów, instytucji, miejsc pracy. Za największą zaletę uznano atrakcyjne położenie geograficzne (bliskość dużego miasta). Ankietowani zwracają również szczególną uwagę na poczucie bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania, czyste powietrze, ciszę i spokój okolicy. Mieszkańcy cenią sobie przyjaźnie nastawionych względem siebie mieszkańców.

Słabe strony gminy

Najczęściej wymienianą słabością gminy Dobrcz jest brak miejsc pracy, szczególnie dla ludzi młodych, absolwentów, a co za tym idzie narastanie przestępczości i alkoholizmu. Respondenci zwrócili szczególnie uwagę na brak instytucji zaj-

mujących się zagospodarowaniem czasu wolnego dzieci i młodzieży, co jest wynikiem ograniczenia życia kulturalnego w gminie. Równocześnie mieszkańcom dokucza zły stan techniczny dróg, a także złe połączenia komunikacyjne oraz zanieczyszczanie środowiska.

Najważniejsze problemy społeczne w gminie

Za najważniejsze problemy w gminie uznano bezrobocie oraz ubóstwo mieszkańców. Oba problemy, silnie ze sobą związane, według respondentów z coraz większą intensywnością dotyczą mieszkańców gminy i w niedalekiej przyszłości mogą być jeszcze bardziej odczuwalne. Ponadto większość ankietowanych wskazała na tendencje wzrostowe zarówno problemów związanych z pogłębiającym się i długotrwałym bezrobociem, jak i ubożeniem mieszkańców gminy. Poważny i narastający problem, wskazany przez respondentów, stanowi alkoholizm, który według mieszkańców jest widocznym i ciągle narastającym, negatywnym zjawiskiem społecznym.

Szczególnie narażone grupy społeczne

Za szczególnie narażone na problemy społeczne uznano osoby bezrobotne, w tym szczególnie młodzież. Za osoby, które również dotyczą lokalne problemy społeczne, uznano dzieci i młodzież, przede wszystkim te pochodzące z rodzin biednych, wielodzietnych, patologicznych oraz z terenów popegeerowskich. Wybór ten uzasadniano głównie ubóstwem, brakiem miejsc pracy oraz miejsc organizujących opiekę i wsparcie. Kolejną grupą mieszkańców, która odczuwa skutki problemów społecznych, są ludzie starsi i samotni, osoby chore i niepełnosprawne, a także rolnicy.

W kwestii związanej z wyborem odbiorców, do których powinna trafiać pomoc, uznano, iż w pierwszej kolejności wspierać należy osoby bezrobotne, ubogie, dzieci i młodzież. Pomoc społeczna powinna również otaczać opieką osoby niepełnosprawne, samotne i stare, rodziny patologiczne, wielodzietne, oraz matki samotnie wychowujące dzieci.

Podmioty pomagające w rozwiązywaniu problemów społecznych

Respondenci, wskazując na osoby i instytucje, które mogą przyczynić się do rozwiązywania lokalnych problemów, zwrócili przede wszystkim uwagę na wiodącą rolę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także wójta. Zauważyli jednocześnie pozytywne oddziaływanie pracowników szkół publicznych i Urzędu Gminy oraz organizacji pozarządowych. Gdyby zaszła taka potrzeba, to właśnie w tych instytucjach poszukiwaliby wsparcia.

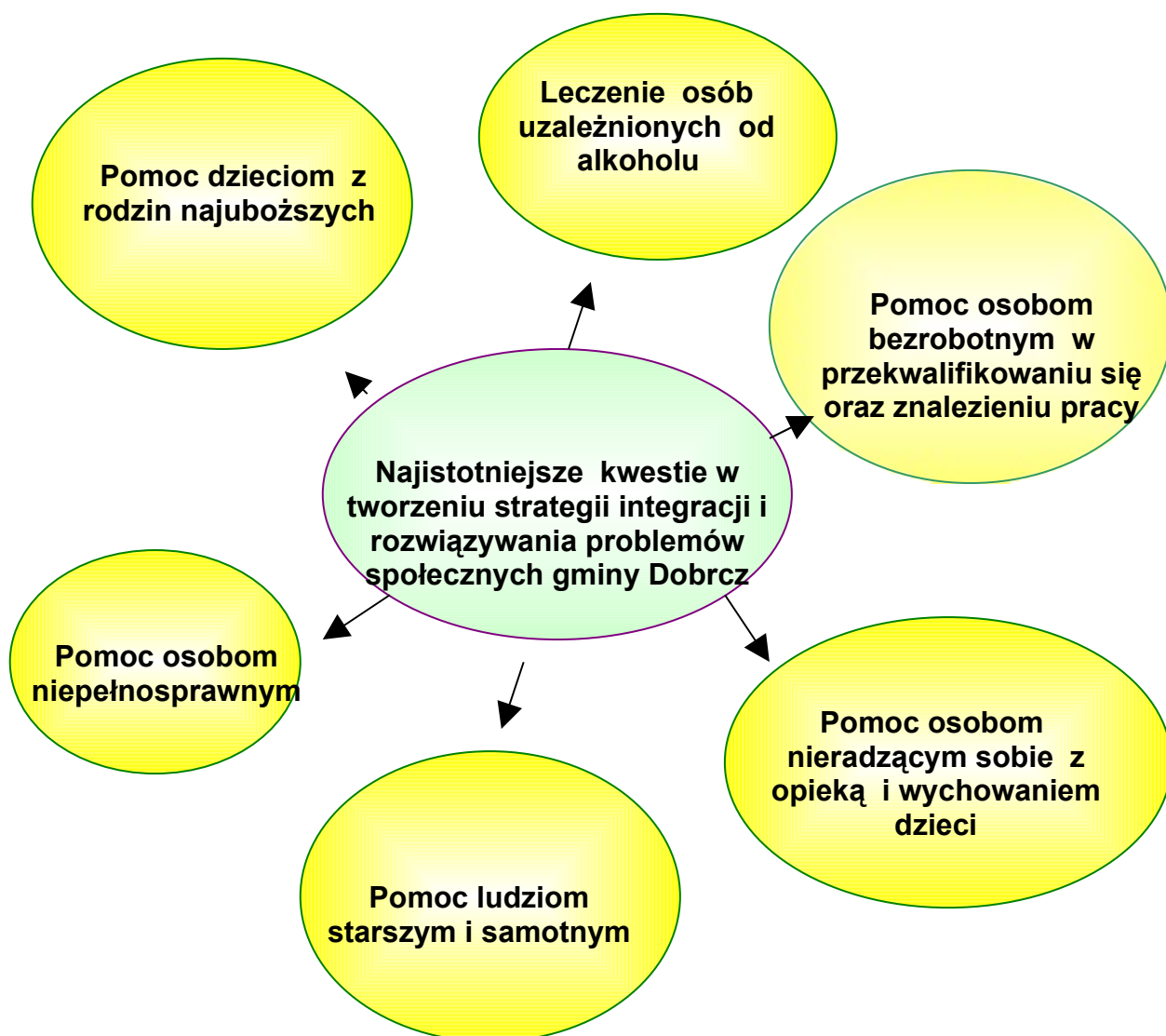
Kwestie uznane za najistotniejsze w tworzeniu strategii

Ankietowani wskazali również problemy, na których powinna skupić się lokalna strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych gminy. Z zamkniętego katalogu wybierali pięć najistotniejszych kwestii. Przedstawiamy te, które uzyskały największą liczbę wskazań.

Lp.	Kwestie pomocy społecznej	Ilość wskazań
1.	Pomoc dzieciom z rodzin najuboższych	38
2.	Pomoc osobom bezrobotnym w przekwalifikowaniu się i znalezieniu pracy	30
3.	Pomoc ludziom starszym i samotnym;	30
4.	Pomoc osobom nieradzącym sobie z opieką i wychowaniem dzieci, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych	20
5.	Pomoc osobom niepełnosprawnym	17
6.	Leczenie alkoholików	16
7.	Pomoc dzieciom chorym i upośledzonym	16
8.	Pomoc dla samotnych kobiet w ciąży i matek, które są w trudnej sytuacji życiowej	13
9.	Pomoc bezdomnym	11

Z powyższego zestawienia wynika rozkład wskazań istniejących kwestii społecznych, które winny stać się przedmiotem szczególnej troski samorządu lokalnego. Kwestie przedstawiają się następująco.

Graficzny obraz najistotniejszych kwestii problemowych gminy Dobrcz.

Badanie własne Centrum AV

Ponadto do kwestii ważnych zaliczono również pomoc bezdomnym, pomoc ludziom dotkniętym skutkami powodzi lub innymi klęskami żywiołowymi, sprzęt i pie-

niądze dla szpitali na przeprowadzenie kosztownych operacji oraz leczenie narkomanów i pomoc dzieciom z domów dziecka. Należy dodać, że w prezentowanym zestawieniu pominięto kategorie, na które nie było wskazań, na przykład kwestie osób chorych na AIDS, pomoc uchodźcom itp.

2.9. ANALIZA SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz powszechniej stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizę tę można z powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia, włącznie z programowaniem strategicznym.

Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Analiza SWOT została przygotowana w miejscowym Ośrodku Pomocy Społecznej. Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **siły** – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **słabości** – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **szanse** – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **zagrożenia** – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Wynik prac obrazują prezentowane poniżej zestawienia. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

➤ kwestia dzieci, młodzieży i rodziny

Mocne strony	Słabe strony
• aktywna praca na rzecz pomocy dzie-	• niedostateczna ilość środków finanso-

ciom i młodzieży, • wspieranie organizacji III sektora przez samorząd w działaniach na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny, • wykorzystanie potencjału zawodowego i naukowego pracowników, • wspieranie i powoływanie organizacji pozarządowych i grup nieformalnych pracujących na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny, • propagowanie idei wolontariatu, • działalność 5 świetlic środowiskowych.	wych, • brak adekwatnej do potrzeb liczby zatrudnionych pracowników merytorycznych, • niewystarczająca liczba specjalistów do pracy z rodziną, • brak na terenie gminy placówek resocjalizacyjnych oraz placówek dla nieletnich oraz samotnych matek z dzieckiem, • niewystarczająca ilość ośrodków wsparcia dla rodzin w kryzysie.
--	---

Szanse	Zagrożenia
• prowadzenie szkolnych programów profilaktycznych, • przeprowadzanie specjalistycznych analiz dotyczących potrzeb dzieci i młodzieży, • gromadzenie środków pozabudżetowych	• niewystarczająca opieka medyczna w szkołach, • niski poziom współpracy między szkołą a rodziną, • uzależnienie od pomocy społecznej, • występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, bezrobocie, przemoc w rodzinie, ubóstwo, • brak ofert różnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

➤ **kwestia osób bezrobotnych**

Mocne strony	Słabe strony
• wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości, • osoby bezrobotne długotrwale podnoszą swoje kwalifikacje zawodowe, • wykorzystywanie potencjału naukowego i technicznego w pracy z bezrobotnymi, • dobre przygotowanie pracowników po-	• wysoka skala bezrobocia, • wysokie bezrobocie długotrwale zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet, zwłaszcza na terenach wiejskich • występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia, • niski poziom wykształcenia długotrwale

mocy społecznej do pracy z osobami bezrobotnymi, współpraca władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi.	bezrobotnych.
---	----------------------

Szanse	Zagrożenia
- zahamowano proces wykluczenia społecznego w grupach długotrwale bezrobotnych, - roboty publiczne, - staże.	- wzrost bezrobocia, również długotrwałego, oraz zjawiska dziedziczenia bezrobocia, - brak mobilności zawodowej, - istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia, - osłabienie znaczenia instytucji rodziny u osób długotrwale bezrobotnych,

➤ **kwestia osób niepełnosprawnych**

Mocne strony	Słabe strony
- aktywne funkcjonowanie organizacji pozarządowych w sferze niepełnosprawności, - rozpowszechnianie pozytywnych wzorców postaw filantropijnych i charytatywnych w środowisku, - współpraca i dobry przepływ informacji między instytucjami rządowymi i pozarządowymi, - dobrze rozpoznanie potrzeb osób niepełnosprawnych, - dostateczna oferta opieki nad osobami niepełnosprawnymi.	- istnienie barier utrudniających pełen udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, - niedostateczne rozpoznawanie potrzeb osób niepełnosprawnych w kontekście środowiska lokalnego, - nierównomierna i niewystarczająca pomoc osobom niepełnosprawnym, - brak dostatecznej bazy rehabilitacyjnej, - brak zaangażowania osób niepełnosprawnych do samopomocy.

Szanse	Zagrożenia
- wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych, - edukowanie o rozumieniu potrzeb osób	nierównomierne korzystanie ze środków pozabudżetowych i pomocowych.

niepełnosprawnych, • współpraca sektorów publicznego i pozarządowego w dziedzinie pomocy osobom niepełnosprawnym, • nie zmniejsza się liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, • likwidacja istniejących barier architektonicznych, • ośrodki dziennego pobytu.	
--	--

➤ **kwestia ludzi starszych**

Mocne strony	Słabe strony
• dobry dostęp do domów pomocy społecznej, • dostateczny dostęp do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, • profesjonalnie przygotowana kadry zatrudnionej w ośrodkach pomocy społecznej zajmujących się osobami starszymi, • prawidłowy obieg informacji o formach pomocy, • możliwość samorealizacji osób starych w organizacjach samopomocowych.	• ograniczony dostęp do małych form pomocy, • ograniczona oferta aktywizacji osób starszych, • zmiana modelu rodziny z wielopokoleniowej na jedno-, dwupokoleniową, • wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, • brak ofert dla osób mieszkających na wsi, • brak środków finansowych na opłacenie pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej (dla chętnych).

Szanse	Zagrożenia
• dostosowywanie standardów usług do wymogów UE, • szkolenie kadry realizującej pomoc starszym, • podmiotowe traktowanie osób starych, • prawidłowa polityka mieszkaniowa, • prowadzenie dokładnej statystyki osób starszych oraz rozpoznania ich po-	• brak uwrażliwiania oświaty na problemy osób starszych, • wzrost liczby osób starszych, • brak koordynacji działań podmiotów na rzecz osób starszych, • niska świadomość społeczna dotycząca osób starszych, • niesprzyjająca ogólna sytuacja finan-

trzeb, • pozytywny wpływ postępu medycyny na poprawę sytuacji zdrowotnej osób starszych.	sowa kraju oraz system emerytalno-rentowy, • migracje ludzi młodych na inne tereny.
---	--

➤ **kwestia osób uzależnionych**

Mocne strony	Słabe strony
• prawidłowe wykorzystywanie środków pochodzących z zezwoleń, • dobrze przygotowana kadra i baza lokalowa do działań wspierających dla osób z problemem alkoholowym, • istnienie organizacji pozarządowych pomagających osobom uzależnionym, • współpraca i wymiana doświadczeń między władzami lokalnymi i regionalnymi a instytucjami zajmującymi się problemem uzależnień, • dysponowanie stałymi środkami finansowymi na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych.	• niewystarczający stan zatrudnienia w lecznictwie, • brak bazy lecznictwa odwykowego, • brak miejsc pobytu dla ofiar przemocy, • brak monitoringu miejsc i placów obrotu narkotykami.

Szanse	Zagrożenia
• system wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy, • współpraca w celu przeciwdziałania uzależnieniom, • wystarczające możliwości dla sprośtania potrzebom w zakresie uzyskiwania pomocy w dziedzinie uzależnień, • zapobieganie szkodom społecznym w sensie ekonomicznym, zdrowotnym, rodzinnym,	• wzrost bezrobocia oraz pogłębiające się ubożenie społeczeństwa, • istnienie zjawiska zmęczenia, bezsilności i bezradności społecznej.

➤ **rozwój kadr i służb pomocowych**

Mocne strony	Słabe strony
• wyspecjalizowana kadra pracowników społecznych, • posiadanie wyspecjalizowanych pracowników kompleksowo zajmujących się rodzinami z problemami, • pomoc Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych,	• brak placówek opiekuńczo-wychowawczych, • przeciążenie pracowników socjalnych ilością zadań.

Szanse	Zagrożenia
• dobre przygotowanie zawodowe absolwentów szkolnictwa do potrzeb rynku w zakresie służb pomocy społecznej, • stałe doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej, • współpraca z jednostkami pomocy społecznej prowadzonymi przez inne podmioty.	• niewystarczająca ilość kadry w stosunku do potrzeb.

2.10. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swym zasięgiem działania jej mieszkańców, które funkcjonują w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe.

2.10.1. INSTYTUCJE SAMORZĄDOWE

Instytucje oferujące pomoc i wsparcie prezentujemy w formie kart informacyjnych, które najtrafniej oddają możliwości wsparcia i pomocy na rzecz mieszkańców gminy.

Karty zasobów zostały opracowane w ramach prac nad strategią i wskazują także pojawiające się w jednostkach potrzeby i możliwości rozwoju.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

86 – 022 Dobrcz

ul. Długa 52

1. Podmiot prowadzący.

Urząd Gminy Dobrcz

2. Co oferuje (zakres usług).

Ośrodek realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych, między innymi koordynuje rozwiązywanie problemów społecznych w gminie.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów).

Oferta jest skierowana do mieszkańców gminy, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej. Ośrodek zatrudnia 4 pracowników socjalnych (4 etaty) i kierownika.

Dom Pomocy Społecznej w Gądeczu

86 – 022 Dobrcz

1. Podmiot prowadzący.

Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy

2. Co oferuje (zakres usług).

Pobyt stacjonarny dla osób przewlekle psychicznie chorych – terapia indywidualna i grupowa, indywidualne programy w zakresie podstawowych czynności życiowych, zabiegi rehabilitacyjne.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów).

Oferta skierowana jest dla kobiet niesprawnych intelektualnie.

2.10.2. INSTYTUCJE POZARZĄDOWE

W gminie Dobrcz funkcjonuje 14 stowarzyszeń. Pomiedzy sektorem publicznym a pozarządowym istnieje dobry przepływ informacji dotyczący podopiecznych korzystających z pomocy i realizowanych działań. Uchwałą Rady Gminy Dobrcz nr XVI/178/2004 z dnia 29 grudnia 2004 roku przyjęto program współpracy na rok 2005 gminy Dobrcz z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2004. Skutkuje to podejmowaniem współpracy

z tymi organizacjami w zakresie działań na rzecz rozwoju i promocji gminy, dofinansowywania działalności statutowej, wsparcia lokalowego czy rzeczowego.

Każda społeczność, w której istnieją silne więzi społeczne, winna organizować współpracę między samorządem a organizacjami pozarządowymi, aby współdziałać w kierunku uzupełnienia i usprawnienia instytucjonalnego forum pomocy. Poniżej prezentowane są organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Dobrcz wspomagające rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych.

- Towarzystwo Rozwoju Gminy Dobrcz
- Ochotnicza Straż Pożarna
- Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych
- Stowarzyszenie „Młodzież Gminy Dobrcz”
- Gminny Ludowy Klub Sportowy
- Towarzystwo „Rolnictwo – Turystyka”
- Klub Seniora „Kwiaty Jesieni”
- LZS Suponin-Kozielec
- LZS VITTRA Kusowo
- Stowarzyszenie Sołtysów Województwa Kujawsko-Pomorskiego
- Pałucko-Pomorskie Stowarzyszenie Astronomiczno-Ekologiczne
- Stowarzyszenie Producentów Trzody Chlewnej

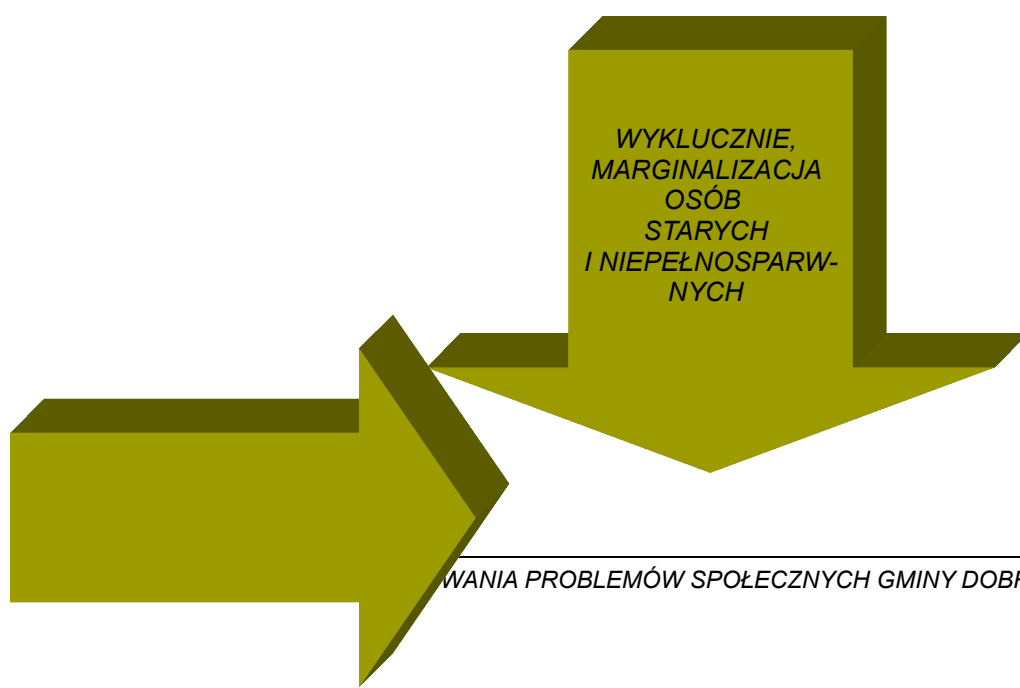
2.11. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ

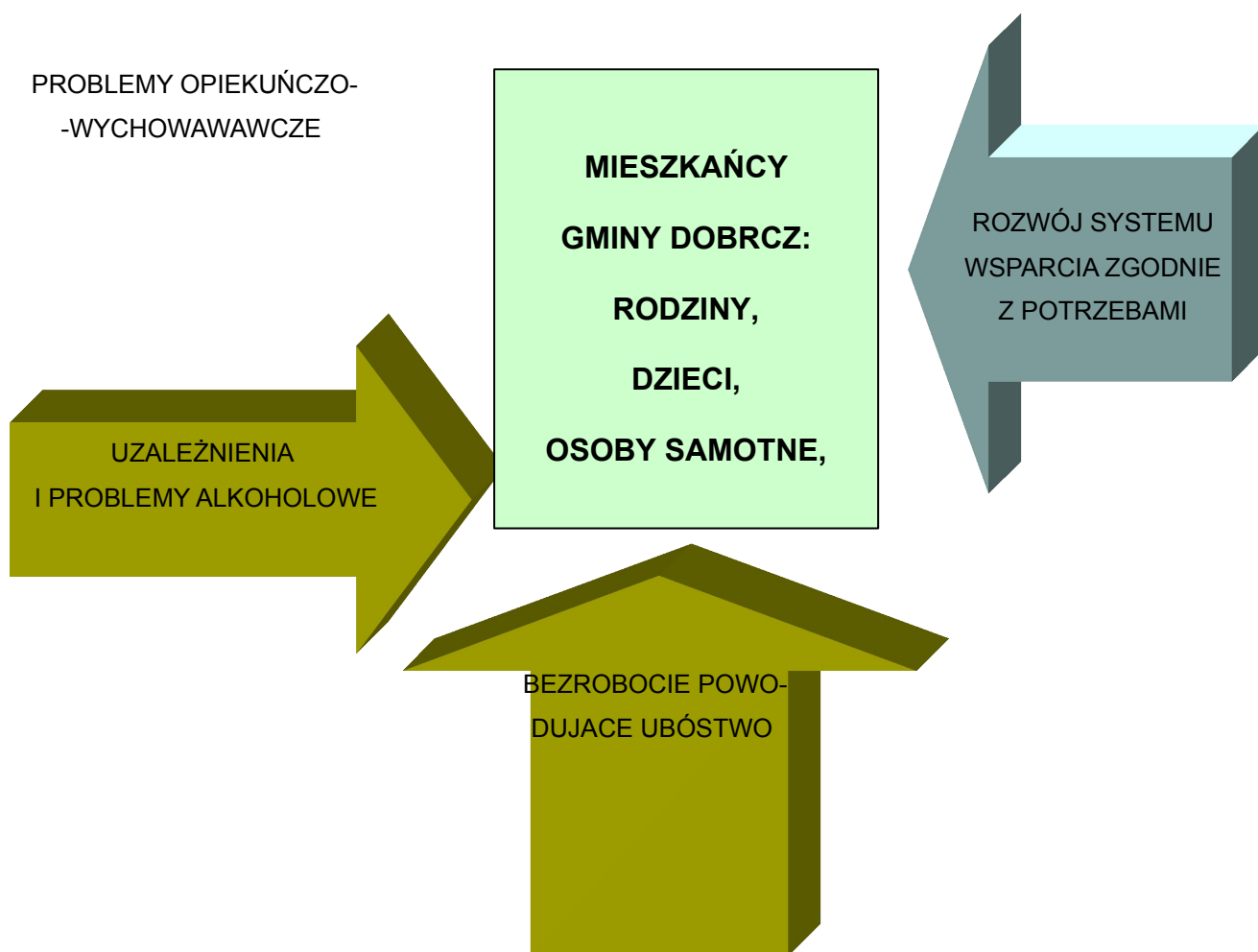
Dokonujący diagnozy problemów społecznych na terenie gminy, zespół korzystał z szeregu możliwości, jakie stwarza funkcjonowanie jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, jednostek pozarządowych oraz instytucji współdziałających w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej. Nie poprzestając na analizie źródeł zastanych, którymi dysponują Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Powiatowy Urząd Pracy i inne, korzystano obficie z bardzo wskazanych przy sporządzaniu analiz diagnostycznych źródeł wywołanych, tj. badań ankietowych i analizy SWOT.

Sumując uzyskane informacje i nakładając wyniki diagnozy na zakres możliwości kompetencyjnych samorządu, możemy wskazać najważniejsze obszary problemowe, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem działań samorządu lokalnego, a jest

treścią części programowej niniejszego dokumentu. Zespół przygotowujący dokument uznał, że problemami, dla których należy zaprogramować działania, są obszary wskazane na wykresie:

PROBLEMY SPOŁECZNE GMINY, KTÓRE NALEŻY ROZWIĄZAĆ W RAMACH STRATEGII

KWESTIE PIERWSZOPLANOWE - NAJWAŻNIEJSZE

KWESTIE POŚREDNIO WPŁYWAJĄCE NA ROZWIĄZYWANIE LOKAL-NYCH PROBLMÓW SPOŁECZNYCH

3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

W tej części strategii zawarte są programy szczegółowe polityki i pomocy społecznej, przeznaczone do realizacji na terenie gminy. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów szczegółowych i kierunków działań.

3.1. MISJA

GMINA DOBRCZ ZAPEWNIĄ SWOIM MIESZKAŃCOM WARUNKI DO ROZWOJU ORAZ PRZECIWDZIAŁA WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU POPRZEZ SPRAWNY SYS-

GMINA DOBRZCZ ZAPEWNIĄ SWOIM MIESZKAŃCOM WARUNKI DO ROZWOJU ORAZ PRZECIWDZIAŁA WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU POPRZECZ SPRAWNY SYSTEM WSPARCIA I POMOCY przejawiający się w:

ZWIĄZEK MISJI Z CELAMI STRATEGICZNYMI

Wzmacnianiu lokalnej społeczności w samodzielnym rozwiązaniu własnych problemów.

Sprawnym systemie pomocy rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży.

Utrzymaniem osób terminalnie chorych, starszych i niepełnosprawnych jak najdłużej w środowisku zamieszkania lub zapewnienie opieki.

Zwiększeniem szans na podjęcie pracy zawodowej i przeciwdziałanie negatywnym skutkom społecznym wynikającym z bezrobocia w rodzinie.

3.2. CELE STRATEGICZNE

Problem:

Zgodnie z za-
łniać i wspom
podstawowy

Budowie zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie gminy.

pe-
niu

Cel strategiczny 1

Wzmacnianie lokalnej społeczności w samodzielnym rozwiązywaniu własnych problemów.

Cele operacyjne

1. Inicjowanie integracji społeczności lokalnych.
2. Wspólne diagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych.
3. Inicjowanie współdziałania pomiędzy grupami społecznymi i organizacjami pozarządowymi a instytucjami rządowymi i samorządowymi.

Kierunki działań:

1. Systematyczna diagnoza i monitoring istniejących problemów społecznych.
2. Wspomaganie inicjatyw społecznych i inspirowanie rozwoju idei samopomocy.
3. Realizacja zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych w gminie, w jak najszerszym zakresie, przez organizacje społeczne, Kościół Katolicki i inne kościoły, związki wyznaniowe, fundacje, stowarzyszenia, pracodawców, osoby fizyczne i prywatne.
4. Wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych oraz świadczenie poradnictwa dla organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania grantów i dotacji, środków finansowych z innych źródeł niż samorządowe.
5. Zwiększenie koordynacji działań organizacji pozarządowych już działających na terenie gminy poprzez:
 - systematyczny przepływ informacji o podejmowanych inicjatywach,
 - regularne spotkania,
 - wymianę doświadczeń.
6. Promowanie idei wolontariatu i pozyskiwania wolontariuszy do współpracy w realizowaniu zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.
7. Systematyczne wzmacnianie kadr Ośrodka Pomocy Społecznej poprzez dostrajcanie i utrzymanie odpowiedniej liczby pracowników socjalnych.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada i Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej.

Środki Finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Problem:

Rodzina powinna zapewniać swoim członkom oparcie i pomoc, może to zrobić tylko silna rodzina, w związku z czym wszelkie problemy opiekuńczo-wychowawcze osłabiające powyższe funkcje powinny być diagnozowane i rozwiązywane. Polepszeniu powinna ulec sytuacja dziecka, w szczególności należy się zająć brakiem miejsc spędzania czasu wolnego.

Cel strategiczny 2

Sprawny system pomocy rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży.

Cele operacyjne:

1. Pomoc w likwidacji przyczyn dysfunkcji.
2. Wspieranie i usprawnianie systemu wsparcia dla rodziny: psychologicznego,

prawnego, socjalnego.

3. Współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się opieką i pomocą rodzinie.
4. Zapewnienie dzieciom i młodzieży w tym niepełnosprawnym odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami.

Kierunki działań:

1. Rozwój wsparcia psychologicznego i w formie pracy socjalnej dla rodzin naturalnych, zastępczych, a także terapii rodzinnej.
2. Zintensyfikowanie i rozwój form pracy socjalnej za szczególnym uwzględnieniem dzieci ze środowisk niewydolnych wychowawczo.
3. Prowadzenie grup wsparcia i grup samopomocowych.
4. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin ubogich
 - organizacja i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole,
 - zapewnienie odzieży, wyposażenia w artykuły szkolne,
 - organizacja i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego,
 - organizowanie akcji charytatywnych dla pozyskiwania środków na pomoc dzieciom.
5. Podejmowanie inicjatyw i nowatorskich rozwiązań na rzecz ochrony macierzyństwa i dziecka w rodzinie.
6. Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji kadry specjalistów do pracy z rodziną oraz w zakresie zaspokojenia potrzeb dzieci w placówkach.
7. Tworzenie warunków do realizacji programów socjoterapeutycznych.
8. Tworzenie interdyscyplinarnych zespołów specjalistów do spraw interwencji w sytuacjach zagrażających dzieciom i młodzieży.
9. Rozwój nowych form działań osłonowo-aktywizujących na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.
10. Tworzenie i wdrażanie programów w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
11. Opracowywanie i realizacja gminnego systemu profilaktyki na rzecz dziecka i rodziny.
12. Wykorzystanie potencjału partnerów społecznych w realizacji pomocy dziecku i rodzinie.

13. Zintegrowanie działań na rzecz dziecka i rodziny ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi.
14. Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną – wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, spartakiad.
15. Upowszechnianie informacji o podmiotach świadczących pomoc dziecku i rodzinie.
16. Upowszechnienie opieki przedszkolnej.
17. Utrzymanie już istniejących świetlic oraz tworzenie nowych.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada i Urząd Gminy, Szkoły, Ośrodek Pomocy Społecznej.

Środki Finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Problem:

Zapewnienie opieki osobom terminalnie chorym, starszym i niepełnosprawnym niezdolnym do samodzielnego funkcjonowania w środowisku.

Cel strategiczny 3

Utrzymanie osób terminalnie chorych, starszych i niepełnosprawnych jak najdłużej w środowisku zamieszkania lub zapewnienie opieki.

Cele operacyjne:

1. Zapewnienie odpowiednich form opieki osobom wymagającym takiej pomocy, aktywizowanie osób starszych i niepełnosprawnych do udziału w życiu społecznym.
2. Usprawnianie osób starszych, niepełnosprawnych .

3. Aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki swoim najbliższym, wymagającym takiej pomocy.
4. Promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.
5. Wsparcie organizacji emerytów, rencistów, kombatanów itp.

Kierunki działań:

1. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych wymagających opieki w środowisku zamieszkania poprzez rozwinięty system usług opiekuńczych
2. Praca socjalna. Podejmowanie przez pracowników socjalnych działań mających głównie na celu ułatwianie kontaktów z placówkami służby zdrowia, udzielanie pomocy w korzystaniu z różnych form rehabilitacji leczniczej i społecznej, inicjowanie kontaktów rodzinnych oraz podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodziny w sprawowanie opieki nad osobą wymagającą takiej pomocy, w tym zawieranie umów alimentacyjnych, porozumień na świadczenie usług, zapewnienie osobom uprawnionym usług w ramach pielęgniarstwa opieki środowiskowej, uwrażliwienie społeczności lokalnych na potrzeby osób starszych, niepełnosprawnych, także rozpowszechnienie idei wolontariatu, objęcie opieką wolontarystyczną osób potrzebujących opieki, skorzystanie przez osoby starsze i niepełnosprawne z przysługujących uprawnień np. wyjazdu na turnus rehabilitacyjny, do sanatorium, w uzyskaniu odpowiedniego sprzętu rehabilitacyjnego itp.
3. Rozwijanie aktywnych form spędzania wolnego czasu przez osoby starsze, w tym organizowanie cyklicznych spotkań integracyjnych, zaspokajanie potrzeb kulturalno-społecznych i rekreacyjnych.
4. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym.
5. Zapewnienie całodobowej opieki w placówkach stacjonarnych.
6. Budowa programów zapewniających integrację ze środowiskiem lokalnym i aktywizację osób niepełnosprawnych, zaburzonych i chorych psychicznie.
7. W przypadku wyczerpania wszystkich możliwości zapewnienia opieki w środowisku, umieszczenie osób wymagających całodobowej opieki w zakładach opiekuńczo-leczniczych lub w domach pomocy społecznej.
8. Podjęcie działań w kierunku stworzenia domu dziennego pobytu.
9. Współpraca z PCPR i PFRON w zakresie:
 - systematycznego łamania barier architektonicznych,

- rozwoju placówek rehabilitacyjnych,
- podnoszenia wiedzy pracowników socjalnych.

10. Wsparcie organizacji emerytów, rencistów, kombatanów itp.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada i Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej.

Środki Finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Problem:

Bezrobocie powodujące ubóstwo i nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny.

Cel strategiczny 4

Zwiększenie szans na podjęcie pracy zawodowej i przeciwdziałanie negatywnym skutkom społecznym wynikającym z bezrobocia w rodzinie.

Cele operacyjne:

1. Przygotowanie i wspieranie bezrobotnego w trakcie poszukiwania pracy.
2. Niwelowanie psychospołecznych skutków bezrobocia osób pozostających bez pracy i ich rodzin.
3. Wspieranie odbudowa i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych.

Kierunki działań:

1. Praca socjalna. Zwiększenie szans na podjęcie zatrudnienia dokonuje się przez odpowiednie przygotowanie klienta do poszukiwania pracy, pomoc w znalezieniu ofert pracy, pośredniczenie w kontaktach z pracodawcami, kontakt z doradcą zawodowym, motywowanie do podjęcia nauki, uczestnictwa w kursach, monitorowanie i wspomaganie osoby bezrobotnej w działaniach służących rozwiązaniu problemu bezrobocia.
2. Wsparcie materialne dla rodzin i osób dotkniętych ubóstwem i biedą,
3. Pracownicy socjalni, prowadząc pracę socjalną z bezrobotnymi, ściśle współpracują z Powiatowym Urzędem Pracy oraz instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze zatrudnienia, bezrobocia oraz pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego.
4. Pracownicy socjalni inicjują i wspierają środowiskowe formy wsparcia dla bezrobotnych szczególnie w środowiskach popegeowskich.
5. Współpraca z organizacjami z terenu powiatu i województwa w zakresie budowy programów kierowanych do bezrobotnych kobiet.
6. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie organizowania szkoleń, staży, robót publicznych.
7. Podjęcie działań w kierunku utworzenia Klubu Integracji Społecznej.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada i Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej.

Środki Finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Problem:

Choroba alkoholowa jest jednym z poważniejszych problemów społecznych. Staje się przyczyną szeregu negatywnych zjawisk, szczególnie przemocy domowej, skutecznie ograniczając wydolność rodzin dotkniętych problemem. Alkoholizm często łączy się z innymi uzależnieniami, co jest istotne w odniesieniu do dzieci i młodzieży.

Cel strategiczny 5

Budowa zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie gminy.

Cele operacyjne:

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych.
2. Zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują m.in. przemocy w rodzinie.
3. Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi

problemami.

Kierunki działań:

1. Ograniczanie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych.
2. Zmiana zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem.
3. Wdrożenie stosownych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży.
4. Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu
5. Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych.
6. Przeciwdziałanie przemocy domowej.
7. Podjęcie działań w kierunku utworzenia Klubu AA.

Cele i kierunki działań są realizowane zgodnie z przyjmowanym corocznie przez Radę Gminy Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawierającym szczegółowe wskazania w tym zakresie.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada i Urząd Gminy, szkoły, Ośrodek Pomocy Społecznej.

Środki Finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

3.3. MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII

3.3.1. MONITORING I EWALUACJA

Skuteczność funkcjonowania przyjętej strategii zależy będzie od:

- a) monitoringu i ewaluacji,
- b) budowy programów celowych rozwijających przyjęte kierunki działań.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych.

Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także dzia-

łalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji

Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

a. Zespół wdrażający strategię.

Zespół powinien zostać powołany przez wójta odrębnym zarządzeniem, a w jego skład mogą wejść m.in.: zastępca wójta, sekretarz, kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej, przedstawiciel Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, radni, przewodniczący Komisji Rodziny, Zdrowia i Opieki Społecznej Rady Gminy.

b. Roczna ocena wdrażania strategii.

Zespół wdrażający strategię winien się zbierać przynajmniej raz w roku i ocenić poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę powinien przekazać wójtowi i radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów celowych, programu rozwiązywania problemów alkoholowych etc.

3.3.2. CECHY PROGRAMÓW I PROJEKTÓW

Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu.

Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które Rada Gminy rocznie będzie przeznaczała na ten cel. Projekty można realizować w ramach:

- a) własnych zasobów samorządu (np. projekty OPS),
- b) poprzez organizacje pozarządowe,
- c) poprzez inne instytucje zewnętrzne.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę Gminy stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej strategii.

Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań. Ponadto powinna je cechować:

1. **Efektywność** – jest to jedna z najbardziej pożądanых cech polityki społecznej i jednocześnie kryterium jej oceny. Stosowana jest w polityce społecznej w znaczeniach nadawanych jej przez ekonomię, prakseologię i socjologię. Jest to relacja między osiągniętymi bądź planowanymi celami (korzyściami) danego działania a ponoszonymi lub planowanymi nakładami. Można tego dokonać dwoma sposobami: osiagając maksymalny stopień realizacji celu przy danym nakładzie zasobów (zwiększenie wydajności) lub używając minimalnego nakładu środków, by w jak największym stopniu zbliżyć się do realizacji celu (oszczędzanie zasobów). Efektywne programy, realizowane w ramach strategii, rozwiązują jedną kwestię społeczną, nie przyczyniając się do powstania nowych. Służą zachowaniu równowagi między interesami różnych grup społecznych oraz podnoszą poziom zaspokajania potrzeb społeczeństwa, oszczędnie i wydajnie dysponując posiadanymi środkami.

2. **Skuteczność** – jest to zgodność między stanem rzeczy, określanym jako skutek danego działania, a zakładanym celem. Skuteczność jest stopniowalna: za skuteczne uznaje się nie tylko działania, których skutki są tożsame z celem, ale i te, które zbliżają do jego osiągnięcia. Skuteczność jest oceną, dla której punktem odniesienia jest wzorzec stanu docelowego. Ten stan docelowy w polityce społecznej może być postrzegany bardziej konkretnie – jako pożądane i zaplanowane zmiany w jakiejś dziedzinie życia społecznego (np. ograniczanie obszarów biedy).

3. **Celowość** – jest to cecha oznaczająca dotarcie z danym programem do środowiska osób rzeczywiście go potrzebujących. Ocena celowości powinna się opierać na rzetelnie przeprowadzonej diagnozie problemu.

3.3.3. PROPONOWANE PROJEKTY

Klub integracji społecznej

MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU

WNISKODAWCA PROJEKTU

Towarzystwo Rozwoju Gminy Dobrcz

u. Długa 50, 86 – 022 Dobrcz

PODMIOT WIODĄCY W REALIZACJI PROJEKTU

Towarzystwo Rozwoju Gminy Dobrcz

WCZEŚNIEJSZE DOŚWIADCZENIA WNISKODAWCY W REALIZACJI ZADAŃ

Promocja i doradztwo dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz pomoc dla osób w trudnej sytuacji ekonomicznej i bezrobotnych w powiększaniu i wykorzystaniu własnego potencjału w odpowiedzi na nowe rynki pracy (centrum Wspierania Przedsiębiorczości w Dobrczu); zapewnienie dostępu do wszechstronnej wiedzy i informacji dla osób poszukujących pracy i prowadzących działalność gospodarczą, utworzenie komputerowej bazy informacji. aktywizacja bezrobotnych (Gminne Centrum Informacji w Dobrczu); prowadzenie „Klubu Pracy” i warsztatów aktywnego poszukiwania pracy, doradztwo zawodowe dla osób bezrobotnych (Samorządowy Klub Pracy w Dobrczu).

CEL STRATEGICZNY PROJEKTU

Zapobieganie negatywnym skutkom bezrobocia, przygotowanie oraz pomoc w znajdowaniu zatrudnienia przez uczestników programu.

Przyczyna: wysokie, długotrwałe bezrobocie

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Aktywizacja zawodowa.
2. Poznanie nowych metod poszukiwania pracy.
3. Nabycie umiejętności swobodnej obsługi komputera i urządzeń biurowych.
4. Wsparcie psychologiczne – nabywanie nowych umiejętności (aktywność, komunikatywność, asertywność).
5. Zapoznanie z zasadami prowadzenia własnej działalności gospodarczej.
6. Stosowanie indywidualnego programu pracy z beneficjentami wymagającymi dodatkowej pomocy.

BENEFICJENCI PROJEKTU

- osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy z terenu gminy Dobrcz

ZAKRES PROJEKTU

1. Zajęcia aktywizujące i motywujące oraz przygotowujące do wykonywania określonej pracy – trening „SPADOCHRON”.
2. Rynek pracy i przygotowanie na rozmowę kwalifikacyjną.
3. Kurs obsługi komputera i urządzeń biurowych.
4. Kurs asertywności.
5. Szkolenie z procedury zakładania działalności gospodarczej.
6. Spotkania z prawnikiem i pracownikiem opieki społecznej.
7. Indywidualne spotkania z doradcą zawodowym.

PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT

- Urząd Gminy Dobrcz
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrczu

ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU

- Koszty administracyjne – 2250 zł
- Koszty personalne – 4540 zł
- koszty reintegracji zawodowej i społecznej – 3861 zł
- Koszty związane z wyposażeniem – 3500 zł
- Koszty organizacji szkoleń – 1580 zł.

DOSTOSOWANIE PROJEKTU DO POSIADANYCH ZASOBÓW I SYTUACJI GMINY

1. Biuro przy Urzędzie Gminy Dobrcz.
2. Sala wykładowa w świetlicy Gminnego Ośrodka Kultury w Dobrczu.

CZAS REALIZACJI PROJEKTU

8. Od 01.06. 2005 r. do 31.10.2005 r.
9. Realizacja w dwóch grupach, każda po dwa miesiące.

4. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.